

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งขอเสนอสาระสำคัญ ตามลำดับดังนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
 - 1.1 สาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
 - 1.2 สาระ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
 - 1.3 คำอธิบายรายวิชา
 - 1.4 ตัวชี้วัด
2. วิธีการสอนอ่าน โดยใช้ เทคนิค เอส คิว โฟร์ อาร์ (SQ4R)
 - 2.1 แนวคิดพื้นฐานที่เกี่ยวกับ เทคนิค เอส คิว โฟร์ อาร์
 - 2.2 ลักษณะสำคัญของ เทคนิค เอส คิว โฟร์ อาร์
 - 2.3 ขั้นตอนการจัดกิจกรรม เทคนิค เอส คิว โฟร์ อาร์
 - 2.4 แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค เอส คิว โฟร์ อาร์
 - 2.5 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
 - 2.5.1 ทฤษฎีโครงสร้างความรู้
3. การสอนอ่านแบบปกติ
 - 3.1 หลักการสอนอ่านตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสาร
 - 3.2 การจัดกิจกรรมและขั้นตอนการสอนอ่านเพื่อการสื่อสาร
4. การอ่าน
 - 4.1 ความหมายของการอ่าน
 - 4.2 ความเข้าใจในการอ่าน
 - 4.3 องค์ประกอบของความเข้าใจในการอ่าน
 - 4.4 ระดับความเข้าใจในการอ่าน
 - 4.5 จุดมุ่งหมายในการอ่าน
 - 4.6 กลวิธีในการอ่าน
5. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 5.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 5.2 ประเภทของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

- 5.3 หลักการสร้างแบบทดสอบ
- 6. เจตคติ
 - 6.1 ความหมายของเจตคติ
 - 6.2 องค์ประกอบของเจตคติ
 - 6.3 ลักษณะของเจตคติ
 - 6.4 วิธีส่งเสริมและปัจจัยที่ก่อให้เกิดเจตคติ
 - 6.5 เจตคติต่อการอ่านภาษาอังกฤษ
 - 6.6 หลักการวัดเจตคติ
- 7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 7.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 7.2 งานวิจัยต่างประเทศ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาต่างประเทศ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

1. สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 1 ภาษาเพื่อการสื่อสาร

สาระที่ 2 ภาษาและวัฒนธรรม

สาระที่ 3 ภาษากับความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น

สาระที่ 4 ภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนโลก

1.1 สาระที่ 1 ภาษาเพื่อการสื่อสาร

มาตรฐาน ต 1.1 เข้าใจและตีความเรื่องที่ฟังและอ่านจากสื่อประเภทต่าง ๆ และแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล

มาตรฐาน ต 1.2 มีทักษะการสื่อสารทางภาษาในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร แสดงความรู้สึกและความคิดเห็นอย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรฐาน ต 1.3 นำเสนอข้อมูลข่าวสาร ความคิดรวบยอด และความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ โดยการพูดและการเขียน

1.2 สาระที่ 2 ภาษาและวัฒนธรรม

มาตรฐาน ต 2.1 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา และนำไปใช้ได้อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะ

มาตรฐาน ต 2.2 เข้าใจความเหมือนและความแตกต่างระหว่างภาษาและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษากับภาษาและวัฒนธรรมไทย และนำมาใช้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

1.3 สารที่ 3 ภาษากับความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น

มาตรฐาน ต 3.1 ใช้ภาษาต่างประเทศในการเชื่อมโยงความรู้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น และเป็นพื้นฐานในการพัฒนา แสวงหาความรู้ และเปิดโลกทัศน์ของตน

1.4 สารที่ 4 ภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนโลก

มาตรฐาน ต 4.1 ใช้ภาษาต่างประเทศในสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งในสถานศึกษา ชุมชนและสังคม

มาตรฐาน ต 4.2 ใช้ภาษาต่างประเทศเป็นเครื่องมือพื้นฐานในการศึกษาต่อการประกอบ อาชีพและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสังคมโลก

2. สาร มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2.1 สารที่ 1 ภาษาเพื่อการสื่อสาร

2.1.1 มาตรฐาน ต 1.1 เข้าใจและตีความเรื่องที่ฟังและอ่านจากสื่อประเภทต่าง ๆ และแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล

2.1.1.1 เลือกระบุหัวข้อเรื่อง ใจความสำคัญ รายละเอียดสนับสนุน และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและอ่านจากสื่อประเภทต่าง ๆ พร้อมทั้งให้เหตุผลและยกตัวอย่างประกอบ

2.1.2 มาตรฐาน ต 1.2 มีทักษะการสื่อสารทางภาษาในการแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร แสดงความรู้สึกและความคิดอย่างมีประสิทธิภาพ

2.1.2.1 พูดและเขียนเพื่อขอและให้ข้อมูล อธิบาย เปรียบเทียบ และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังอ่านอย่างเหมาะสม

2.1.3 มาตรฐาน ต 1.3 นำเสนอข้อมูลข่าวสาร ความคิดรวบยอด และความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ โดยการพูดและการเขียน

2.1.3.1 พูดและเขียนบรรยายเกี่ยวกับตนเอง ประสบการณ์ ข่าว/เหตุการณ์ เรื่อง /ประเด็นต่าง ๆ ที่อยู่ในความสนใจของสังคม

ตาราง 1 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.3	<p>ต 1.1.4 เลือกรับรู้หัวข้อเรื่อง ใจความสำคัญ รายละเอียดสนับสนุน และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและอ่านจากสื่อประเภทต่าง ๆ พร้อมทั้งให้เหตุผลและยกตัวอย่างประกอบ</p> <p>ต 1.2.2 พูดย่อและเขียนเพื่อขอและให้ข้อมูล อธิบาย เปรียบเทียบ และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่ฟัง อ่านอย่างเหมาะสม</p>	<p>- จับใจความสำคัญ เช่น หัวข้อเรื่อง ใจความสำคัญ รายละเอียดสนับสนุนจากสื่อสิ่งพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น หนังสือพิมพ์ วารสาร วิทยุ โทรทัศน์ เว็บไซต์บนอินเทอร์เน็ต</p> <p>- คำถามเกี่ยวกับใจความสำคัญของเรื่องเช่น ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ทำไม ใช่หรือไม่</p> <p>* Yes/No Question</p> <p>* Wh-Question</p> <p>* Or-Question etc.</p> <p>- ประโยคที่ใช้ในการแสดงความคิดเห็น การให้เหตุผลและการยกตัวอย่าง เช่น</p> <p>I think.../ I feel .../ I believe ... /</p> <p>I agree.../I have no idea...</p> <p>* if clauses</p> <p>* so ... that / such... that</p> <p>* คำสันธาน</p> <p>*Tense : Present Simple/ Present Continuous/Present Perfect/ Past Simple/Future Simple etc.</p> <p>*Simple sentence / Compound sentence/ Complex sentence</p> <p>- คำศัพท์ สำนวน ภาษา ประโยค และข้อความที่ใช้ในการขอและให้ข้อมูลอธิบายเปรียบเทียบ และแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับเรื่องที่ฟังหรืออ่าน</p>

ตาราง 1 (ต่อ)

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.3	ต 1.3.2. พุดและเขียนสรุปใจความสำคัญ/แก่นสาระ หัวข้อเรื่องที่ได้จากการวิเคราะห์เรื่อง/ข่าว/เหตุการณ์/สถานการณ์ที่อยู่ในความสนใจของสังคม	- การจับใจความสำคัญ/แก่นสาระ หัวข้อเรื่อง การวิเคราะห์เรื่อง/ข่าว/เหตุการณ์/สถานการณ์ที่อยู่ในความสนใจ เช่นประสบการณ์ เหตุการณ์ สถานการณ์ต่าง ๆ ภาพยนตร์ กีฬา ดนตรี เพลง

3. คำอธิบายรายวิชา

วิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน รหัสวิชา อ23101 ภาคเรียนที่ 1 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เวลา 60 ชั่วโมง จำนวน 1.5 หน่วยการเรียนรู้

ศึกษาคำขอร้อง คำแนะนำ คำชี้แจงและคำอธิบาย การอ่านออกเสียงข้อความ ข่าว โฆษณาและบทร้อยกรองสั้นๆ ตามหลักการอ่าน และเขียนสื่อที่ไม่ใช่ความเรียงรูปแบบต่าง ๆ ให้สัมพันธ์กับประโยคและข้อความ การเลือก ระบุหัวข้อเรื่องใจความสำคัญ รายละเอียด สนับสนุนและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องจากสื่อประเภทต่างๆ พร้อมทั้งให้เหตุผลและยกตัวอย่างประกอบ การใช้คำขอร้อง ให้คำแนะนำ คำชี้แจงและคำอธิบาย การเลือกใช้ภาษา น้ำเสียงและกิริยาท่าทาง เหมาะกับบุคคลและโอกาสตามมารยาททางสังคมและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา ชีวิตความเป็นอยู่ ขนบธรรมเนียมและประเพณีของเจ้าของภาษา กิจกรรมทางภาษาและวัฒนธรรม ความเหมือนและความแตกต่างระหว่างการออกเสียงประโยคชนิดต่าง ๆ และการลำดับคำตามโครงสร้างประโยคของภาษาต่างประเทศและภาษาไทย ความเหมือนและความแตกต่างระหว่างชีวิตความเป็นอยู่และวัฒนธรรมของเจ้าของภาษากับของไทย การค้นคว้า รวบรวมและสรุปข้อมูล ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นจากแหล่งการเรียนรู้และการนำเสนอด้วยการพูด การเขียน

โดยใช้ทักษะกระบวนการสื่อสารทางภาษา ฟัง พูด อ่านและเขียน ในการเลือกใช้ และปฏิบัติตาม คำขอร้อง คำแนะนำ คำชี้แจงและคำอธิบาย การอ่านออกเสียง การเลือก ระบุหัวข้อเรื่องใจความสำคัญ รายละเอียดสนับสนุน และแสดงความคิดเห็น การเลือกใช้ภาษา น้ำเสียง และกิริยาท่าทาง การอธิบายและเปรียบเทียบและค้นคว้า รวบรวมและสรุปข้อมูล ข้อเท็จจริง

เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ สามารถใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้อย่างถูกต้อง คล่องแคล่วทั้งทักษะการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน ตลอดจนมีสมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนด

วิธีการสอนอ่าน โดยใช้ เทคนิค เอส คิว โฟร์ อาร์ (SQ4R)

1. แนวคิดพื้นฐานที่เกี่ยวกับ เทคนิค เอส คิว โฟร์ อาร์

สுகนธ์ สินธพานนท์, และคนอื่น ๆ (2554, หน้า 224) กล่าวว่า เทคนิคการสอนแบบ เอส คิว โฟร์ อาร์ เป็นเทคนิคการอ่านที่ช่วยให้ผู้เรียนเลือกสิ่งทีคาดว่าจะรู้จากเรื่องทีอ่าน เข้าใจแนวคิดของเรื่องทีอ่านได้อย่างรวดเร็ว จดจำได้ดี และทบทวนเรื่องทีอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ ปรับปรุงมาจากการสอนแบบ SQ3R ของ ฟรานซิส พี.โรบินสัน ผู้เชี่ยวชาญด้านการอ่านแห่งมหาวิทยาลัยโอไฮโอประกอบด้วย survey (s), question (q), read (r), record (r), recite (r) และ reflect (r) สอดคล้องกับ พนิตนาฏ ชุกฤษ (2551, หน้า 117) กล่าวว่า เทคนิคการอ่านแบบสำเร็จรูปอีกเทคนิคหนึ่ง ทีจะช่วยพัฒนาความสามารถในการอ่านตำรา คือ เทคนิค SQ4R เป็นเทคนิคการอ่านแบบจำกัดความเร็ว ช่วยให้อ่านตำราอย่างมีประสิทธิภาพ และรวดเร็ว ประกอบด้วยขั้นตอนการอ่าน คือ survey (s), question (q), read (r), recite (r), record (r), และ review (r) อีกทั้ง ลินดา หว่อง (Linda Wong, 2011, pp. 228-231) กล่าวไว้ว่า รูปแบบวิธีการอ่านแบบ SQ4R สามารถนำมาใช้ในการอ่านหนังสือ ตำราเรียน จะทำให้เข้าใจเนื้อหา ข้อมูลทีอ่านได้ดี มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย survey (s), question (q), read (r), record (r), recite (r) และ review (r) และสอดคล้องกับ เดนนิส คูน, และ จอห์น โอ มิเตอร์เรอร์ (Dennis Coon, & John O. Mitterer, 2010, p. 2) กล่าวว่า วิธีการอ่านแบบ SQ4R ช่วยปรับการเรียนรู้ทีนำมาสู่การอ่านแบบสะท้อนด้วยตนเอง (Self-Reflective Reading) อีกวิธีหนึ่ง และสามารถใช่วิธี SQ4R ในการอ่านหนังสือเรียน ตำราให้มีประสิทธิภาพได้ดี เดนนิส คูน, และ จอห์น โอ มิเตอร์เรอร์ (Dennis Coon, & John O. Mitterer, 2008, p. 2) ซึ่งประกอบด้วย survey (s), question (q), read (r), recite (r), reflect (r) และ (r) review

2. ลักษณะสำคัญของ เทคนิค เอส คิว โฟร์ อาร์

จากการทีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวว่ เทคนิคการสอนแบบ เอส คิว โฟร์ อาร์ นั้น ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน โดยในแต่ละขั้นตอนนั้นให้ผู้เรียนได้ฝึกกลวิธีต่าง ๆ เพื่อช่วยให้เกิดความเข้าใจในการอ่าน เริ่มตั้งแต่ ขั้นสำรวจ survey (s) ซึ่งเป็นการดูข้อมูลอย่างกว้าง ๆ เพื่อดูว่าในบทอ่านนั้นมีความยาวมากน้อยเท่าไร และจับใจความสำคัญอย่างคร่าว ๆ จากนั้นจึงเป็นการตั้งคำถาม question (q) เกี่ยวกับเรื่องทีอ่านอาจใช้คำถามเช่น ใคร อะไร ทีไหน เมื่อไหร่ อย่างไร และ ทำไม ซึ่งคำถามจะช่วยให้การอ่านเป็นไปตามจุดมุ่งหมายและจับประเด็นเรื่องทีอ่านตามทีวางแผนไว้ จากนั้น เป็นขั้นตอนของการอ่าน read (r) ซึ่งอ่านเพื่อค้นหาคำตอบให้แก่คำถามทีได้ตั้งไว้และควรทำเครื่องหมายเป็นสัญลักษณ์ไว้ หรืออาจจะต้องอ่านหลาย ๆ ครั้ง เมื่อนักเรียนได้อ่านและได้คำตอบสำหรับคำถามทีตั้งไว้แล้วก็ทำการจดบันทึก record (r) ข้อมูลทีได้อ่านโดยอาจจะบันทึกเฉพาะส่วนทีสำคัญและจำเป็น เป็นการบันทึกย่อ ๆ จากนั้นสรุปใจความสำคัญ recite (r) ด้วยภาษาของตนเองถ้าไม่เข้าใจอาจกลับไปอ่านซ้ำใหม่ และขั้นตอนสุดท้าย คือการให้นักเรียนได้

วิเคราะห์ วิจัย แสดงความคิดเห็น reflect (r) เกี่ยวกับเรื่องที่ได้อ่าน ดังที่นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงเทคนิคการสอนแบบ เอส คิว โฟร์ อาร์ ดังเช่น เดนนิส คูณ, และ จอห์น โอ มิเตอร์เรอร์ (Dennis Coon, & John O. Mitterer, 2010, p. 2) กล่าวว่าวิธีหนึ่ง ที่จะทำให้สะท้อน คิดไตร่ตรอง ได้มากกว่าขณะอ่านหนังสือ ตำรา คือวิธีอ่านแบบ SQ4R ซึ่ง SQ4R นั้นประกอบด้วย 6 ขั้นตอน คือ survey, question, read, recite, reflect, and review ซึ่งใน 6 ขั้นตอนนี้จะช่วยให้เรียนรู้ในสิ่งที่คุณอ่านและ สะท้อน จำได้มากกว่า และทบทวนได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้ง เกรทเชน สตาร์ค มาร์ติน (Gretchen Starks-Martin, 2006 p. 48) กล่าวว่า วิธีอ่านแบบ SQ4R เป็นวิธีการอ่านหนังสือ ตำรา ที่แพร่หลายมากอีกวิธีหนึ่งซึ่งประกอบด้วย 6 ขั้นตอนเช่นกันและสอดคล้องกับ ลินดา หว่อง (Linda Wong, 2011, pp. 228-231) อีกด้วย

ถึงแม้ว่านักการศึกษาอาจจะใช้ (r) แต่ละขั้นเรียงลำดับไม่เหมือนกัน แต่ขั้นตอนวิธีการอ่านก็ไม่แตกต่างกัน จึงสรุปได้ว่าลักษณะสำคัญของเทคนิคการสอนแบบ เอส คิว โฟร์ อาร์ เป็นการสอนที่ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ได้แก่ขั้นสำรวจ ขั้นตั้งคำถาม ขั้นการอ่าน ขั้นทบทวน และจดบันทึกข้อมูล ขั้นสรุปใจความสำคัญและขั้นวิเคราะห์วิจารณ์แสดงความคิดเห็น ซึ่งเป็นเทคนิควิธีที่ช่วยให้ผู้อ่านได้เกิดความเข้าใจในการอ่านมากขึ้นและเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการอ่านส่งเสริมให้ผู้อ่านได้รู้จักวางแผน ควบคุมและปรับปรุงกระบวนการที่จะทำให้บรรลุตามเป้าหมายในการอ่าน และการนำความรู้เดิมมาเชื่อมโยงกับความรู้ใหม่ที่ได้รับจะช่วยทำให้มีประสิทธิภาพในการอ่านยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการนำทฤษฎีโครงสร้างความรู้มาใช้ประกอบการอ่าน

3. ขั้นตอนการจัดกิจกรรม เทคนิค เอส คิว โฟร์ อาร์

พนิตนาฏ ชูฤกษ์ (2551, หน้า 117-123) เสนอเทคนิคการอ่านแบบ SQ4R มีรายละเอียดดังนี้

1. S - Survey ขั้นสำรวจ ในขั้นนี้ใช้เวลาประมาณ 20 นาที ในการกวาดสายตาเพื่อดูข้อมูลกว้าง ๆ ของตำราและเป็นการทำความเข้าใจว่าเรื่องที่อ่านนั้นมีวิธีการเขียนอย่างไร โดยการสำรวจข้อมูลจากส่วนต่าง ๆ ในหนังสือ หลังจากนั้นจึงสำรวจข้อมูลในแต่ละบท ซึ่งควรทำการสำรวจข้อมูลในแต่ละบทก่อนที่จะลงมืออ่านควรตีกรอบเนื้อหาที่ต้องอ่านแต่ละหัวข้อเรื่อง ดังนั้นควรสำรวจข้อมูลดังนี้ คือ ชื่อเรื่อง วัตถุประสงค์ของแต่ละบท บทสรุปของแต่ละบท หัวเรื่องหลักและหัวข้อย่อย ภาพต่าง ๆ คำที่พิมพ์เอียงหรือคำที่ขีดเส้นใต้ เป็นต้น

2. Q - Question การตั้งคำถาม ในขั้นนี้ต้องตั้งคำถามก่อนอ่าน ระหว่างอ่านและหลังอ่าน โดยใช้ข้อมูลจากการสำรวจเนื้อหาคร่าว ๆ ในขั้นการสำรวจ ดังนั้นในขณะที่เราสำรวจเนื้อหา ควรตั้งคำถามเกี่ยวกับข้อความที่จะอ่าน และพยายามหาคำตอบ โดยเปลี่ยนชื่อเรื่องและหัวข้อย่อย ๆ มาเป็นคำถาม คำถามเหล่านี้จะช่วยให้เข้าใจเหตุผลที่แท้จริงของการอ่าน

3. R - Read อ่าน เป็นการอ่านเพื่อจับใจความหลักของสิ่งที่อ่านและการจัดการระบบข้อมูล ในขั้นนี้ต้องเป็นผู้อ่านในเชิงรุก คือมีคำถามอยู่ในใจในขณะที่อ่านและพยายามที่จะตอบคำถามและจัดการกับข้อมูลเหล่านั้น คำตอบที่ได้จะเป็นข้อมูลสำคัญที่ให้รายละเอียดของเรื่อง สิ่งสำคัญที่ต้องทำในขั้นตอนการอ่านคือ หาใจความสำคัญของแต่ละบทหรือแต่ละตอน มีสมาธิกับสิ่งที่กำลังอ่านให้มีความสำคัญเป็นพิเศษกับหัวเรื่องและหัวข้อย่อย ๆ และศึกษาตัวอย่าง เพราะตัวอย่างเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้สามารถจำประเด็นสำคัญในแต่ละเรื่องได้

4. R - Recite การท่องจำ ในขั้นนี้เป็นการสรุปเรื่องที่อ่าน เราอาจจะบรรยายใจความสำคัญของเนื้อหาเมื่ออ่านจบในแต่ละหน้า ทำความเข้าใจกับเนื้อเรื่องเพื่อให้แน่ใจว่าได้ข้อมูลที่ถูกต้องจากสิ่งที่อ่าน ทำเช่นนี้ทุก ๆ บท ขั้นตอนนี้จะช่วยให้เข้าใจเนื้อเรื่องมากแค่ไหน อาจต้องทบทวนโดยการตอบคำถามที่ตั้งไว้ตอนต้น ถ้าไม่สามารถตอบคำถามได้แสดงว่าไม่เข้าใจ ต้องกลับไปอ่านเพื่อหาคำตอบอีกครั้ง

5. R - Record การจดบันทึก ขั้นตอนนี้ควรจดบันทึกประเด็นสำคัญของแต่ละบทไว้ในสมุดจดบันทึกย่อ สิ่งสำคัญที่ต้องทำในขั้นตอนการจดบันทึก คือ ชีตเส้นใต้คำและประโยค ซึ่งช่วยในการจดจำ ดึงคำสำคัญเหล่านั้นมาจดบันทึกย่อ สรุปข้อมูลด้วยภาษาตนเอง พัฒนาการระบวนการอ่านของตนเองควรวิธีที่เหมาะสมกับตัวเองที่สุดเช่น ชีตเส้นใต้สองเส้น การสรุปความต้องใช้คำพูดหรือข้อความที่เป็นภาษาของเราเองเพื่อง่ายต่อการอ่านการทบทวนบทเรียน

6. R - Review การทบทวน การทบทวนเนื้อหาเก่าก่อนที่จะอ่านบทต่อไปทุกครั้ง เพื่อช่วยให้เกิดการเชื่อมโยงในเนื้อหาตำรา นั้น ๆ จึงใช้เวลา 2-3 นาที ทบทวนอย่างสม่ำเสมอทำให้เกิดความคงทนในการจำ

สுகนธ์ สินธพานนท์, และคนอื่น ๆ (2554, หน้า 225-227) ได้เสนอขั้นตอนการจัดกิจกรรมการสอนโดยใช้เทคนิค เอส คิว โฟร์ อาร์ จำนวน 6 ขั้นตอนเช่นกัน ดังนี้

1. S - Survey คือ การสำรวจเพื่อให้เห็นภาพกว้าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ เพื่อดูขอบเขตของเนื้อหาของข้อเขียนนั้นอย่างคร่าว ๆ

2. Q - Question คือ การตั้งคำถามเกี่ยวกับเนื้อเรื่องที่อ่าน การตั้งคำถามในขณะที่อ่านจะช่วยให้เราตั้งใจ และจดจ่ออยู่กับสิ่งที่อ่าน

3. R - Read คือ การอ่าน เพื่อค้นหาคำตอบให้แก่คำถามที่ตั้งไว้ คำที่พิมพ์ด้วยลักษณะที่แตกต่างไปจากปกติ และภาพประกอบต่าง ๆ ซึ่งช่วยให้เข้าใจเนื้อเรื่อง เมื่อพบคำตอบที่ต้องการ ควรทำเครื่องหมายไว้เพื่อให้มองเห็นง่าย แล้วเขียนคำสำคัญไว้ในที่ว่างด้านข้างหรือขอบของหนังสือ แต่ยังไม่ต้องบันทึกข้อความที่ได้จากการอ่าน เพราะอาจต้องอ่านข้อเขียนนั้นซ้ำอีก ถ้ายังมีปัญหายังไม่เข้าใจดีพอ

4. R - Record คือ การทบทวนอ่านซ้ำอย่างรอบคอบ ให้ผู้เรียนบันทึกข้อมูลที่ได้อ่านขั้นตอนที่ 3 บันทึกเฉพาะส่วนที่สำคัญและจำเป็น เป็นการบันทึกย่อ ๆ ตามความเข้าใจของผู้เรียน

5. R - Recite คือ การเขียนสรุปใจความสำคัญ ด้วยภาษาของตนเอง ถ้ามีข้อสงสัยไม่แน่ใจในตอนใดตอนหนึ่งให้กลับไปอ่านซ้ำใหม่

6. R - Reflect คือ การวิเคราะห์ วิจัยเรื่องที่อ่านแล้วแสดงความคิดเห็นหรือโต้แย้งในประเด็นที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย โดยใช้เหตุผลสนับสนุน อาจทำได้โดยการเชื่อมโยงความคิดจากเรื่องที่อ่านกับความรู้เดิมโดยใช้ภาษาอย่างถูกต้อง

วิลเลียม, และ เมนนูติ (Williams, & Mennuti, 2014, p.18) กล่าวถึงวิธีการอ่าน SQ4R ประกอบด้วย 6 ขั้นตอนดังนี้

1. S - Survey คือการสำรวจ เป็นการสำรวจบทเรียนและวัตถุประสงค์การเรียนรู้ หัวข้อทั้งหมด รูปภาพ ชาร์ต กราฟ อย่างคร่าว ๆ เป็นการฝึกที่สำคัญ

2. Q - Question คือการตั้งคำถาม ให้ตั้งคำถามที่ต้องการคำตอบเกี่ยวกับแต่ละส่วนของเนื้อหา

3. R - Read คือการอ่าน ให้อ่านแล้วขีดเส้นใต้จุดที่สำคัญและในขณะนั้นก็มองหาคำตอบสำหรับคำถามที่ตั้งไว้

4. R - Recite คือการท่องจำ - ท่องจำบางอย่างเกี่ยวกับสิ่งที่อ่านรวมทั้งคำตอบสำหรับคำถามที่ถาม

5. R - Review คือ การทบทวน เมื่อเสร็จสิ้นการอ่านบทอ่าน ทบทวนเนื้อหาทั้งหมดทันที และทบทวนอีกครั้งภายใน 24 ชั่วโมงถัดไป

6. R - Reflect คือ การสะท้อน ขั้นตอนนี้จะช่วยชี้ถึงความคิดและมุ่งเน้นความเข้าใจ โดยสะท้อนให้เห็นถึงการอ่านที่จะเริ่มคิดหนักเกี่ยวกับสิ่งที่ได้เรียนรู้และยังไม่ได้เรียนรู้เกี่ยวกับหัวข้อ สะท้อนให้เห็นถึงสิ่งที่ได้รับการอ่านจะช่วยให้รักษาความเข้าใจสำหรับระยะเวลาอันยาวนานของเวลา ยิ่งสะท้อนให้เห็นถึงข้อความอีกต่อไปจะจำได้และมีแนวโน้มที่จะสามารถนำความรู้ที่ได้เก็บรักษาไว้ ลองที่จะเชื่อมโยงข้อเท็จจริงใหม่ยาวและแนวความคิดด้วยข้อมูลที่รู้อยู่แล้ว

กันเนล (Gunnell, (Ed.), 2013, website) เสนอ ขั้นตอนการอ่านแบบ SQ4R สรุปได้ดังนี้

S - Survey คือ การสำรวจ การคิดเกี่ยวกับการอ่านข้อความอย่างรวดเร็ว มองหาหัวข้อหลัก ใจความสำคัญหลัก ถ้ามีรูปภาพ มันทวนอะไร ช่วงเวลาระหว่างที่อ่าน พิจารณาว่าสิ่งใดบ้างที่รู้เกี่ยวกับข้อความและจดบันทึก

Q - Question คือ การตั้งคำถาม ตั้งคำถามจากข้อความ เนื้อหาที่อ่าน โดยดูเนื้อหา บทความจากหนังสือ แล้วกลับไปดูข้อหัวข้อคำถาม อะไรที่ไม่รู้ ให้จดบันทึกไว้ และไม่ต้องกังวล การมีคำถามจำนวนมากเป็นสิ่งที่ดี แล้วจะพบกับคำตอบ

1R - Read คือ การอ่าน อ่านแล้วมองหาคำตอบที่ตั้งคำถามไว้ในขั้นสำรวจ ถ้าอ่านในครั้งแรกแล้วยังไม่ได้คำตอบ ไม่ต้องกังวล สามารถอ่านและทำความเข้าใจต่อไป

2R - Reflecting คือ การสะท้อนกลับ หรือการวิเคราะห์ หมายถึง สิ่งที่อ่านนั้น หมายถึงอะไร สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร ตัวอย่าง คิดถึงการใช้ชีวิต เช่น เหตุการณ์ คนหนึ่งคนใดที่รู้จัก ผู้มีชื่อเสียง สัตว์เลี้ยง ความทรงจำบางอย่าง ถ้าสามารถเกี่ยวโยงกับกับสิ่งที่รู้แล้วและเพิ่มการทำความเข้าใจและการจดจำ

3R - Reciting ย่อมาจากการท่อง ต้องการที่จะอ่านข้อความอีกครั้ง เวลาในขณะที่กำลังอ่าน จดบันทึกลง บันทึกเหล่านี้จะดีกว่ามากเพราะทำให้คุ้นเคยกับข้อความ

4R - Review คือการทบทวน เป็นการทบทวนสั้นๆ ทบทวนในสิ่งที่อ่านมาแล้ว สิ่งทีจดบันทึกไว้จะสามารถทบทวนได้อย่างดี

คุณ, และมิเตอร์เรอร์ (Coon, & Mitterer, 2008, p. 2) เสนอวิธีการอ่าน SQ4R ซึ่งมี 6 ขั้นตอนไว้ดังนี้

1. S = Survey คือ การสำรวจ อ่านบทอ่านผ่าน ๆ อย่างคร่าว ๆ เริ่มต้นด้วยการมองไปที่หัวข้อ คำอธิบายรูปและข้อสรุป พยายามที่จะได้รับภาพรวมของสิ่งที่อยู่ข้างหน้า เพราะหนังสือเล่มนี้จัดเป็นส่วนสั้นคุณสามารถสำรวจเพียงหนึ่งในเวลาถ้าคุณต้องการ

2. Q = Question คือ การตั้งคำถาม ขณะที่อ่านเปิดหัวข้อแต่ละหัวข้อ ตัวอย่าง เช่นเมื่ออ่านหัวข้อ ถามคำถามที่จะช่วยให้อ่านตามวัตถุประสงค์

3. R1 = Read คือ การอ่าน ขณะที่อ่านให้มองหาคำตอบสำหรับคำถามที่ตั้งไว้ อ่านในระยะสั้น จากหนึ่งหัวข้อที่จะมุ่งหน้าต่อไปแล้วหยุด

4. R2 = Recite คือ การท่องจำหลังจากที่ได้อ่านควรจะหยุดและท่องหรือฝึกซ้อม พยายามที่จะตอบคำถาม

5. R3 = Reflect คือ การสะท้อนให้เห็น ในขณะที่อ่านพยายามที่จะสะท้อนให้เห็นถึงสิ่งที่กำลังอ่าน

6. R4 = Review คือ การทบทวน เมื่อคุณเสร็จสิ้นการอ่าน

แกรนซ (Granz, 2009, p. 166) ได้เสนอวิธีการอ่านแบบ SQ4R มี 6 ขั้นตอนดังนี้

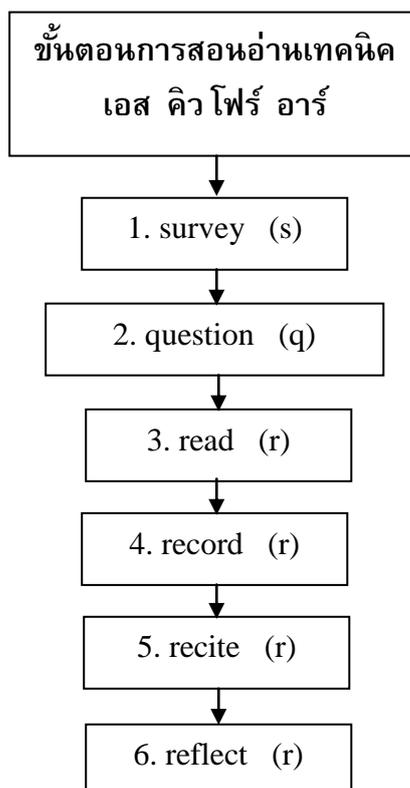
1. S - Survey ชั้นสำรวจ

2. Q - Question ชั้นตั้งคำถาม

3. R - Read ชั้นอ่าน

4. R - Reflect ชั้นสะท้อน
5. R - Recite ชั้นท่อง
6. R - Review ชั้นทบทวน

สรุปได้ว่า ขั้นตอนการสอนอ่านโดยใช้เทคนิค เอส คิว โฟร์ อาร์ ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน คือ 1. S - Survey คือ การสำรวจเพื่อให้เห็นภาพกว้าง ๆ 2. Q - Question คือ การตั้งคำถามเกี่ยวกับเนื้อเรื่องที่อ่าน 3. R - Read คือ การอ่าน เพื่อค้นหาคำตอบให้แก่คำถามที่ตั้งไว้ 4. R - Record คือ การทบทวนอ่านซ้ำอย่างรอบคอบ ให้ผู้เรียนบันทึกข้อมูลที่ได้อ่านขั้นตอนที่ 3 บันทึกเฉพาะส่วนที่สำคัญและจำเป็น เป็นการบันทึกย่อ ๆ ตามความเข้าใจของผู้เรียน 5. R - Recite คือ การเขียนสรุปใจความสำคัญ ด้วยภาษาของตนเอง และ 6. R - Reflect คือ การวิเคราะห์ วิจารณ์เรื่องที่อ่าน แล้วแสดงความคิดเห็นหรือโต้แย้งในประเด็นที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย ซึ่งเขียนเป็นภาพดังนี้

ภาพ 2 ขั้นตอนการสอนอ่านโดยใช้เทคนิค เอส คิว โฟร์ อาร์

4. แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ เทคนิค เอส คิว โฟร์ อาร์

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค เอส คิว โฟร์ อาร์ นั้น ผู้วิจัยได้ศึกษาขั้นตอนในการสอนจากนักการศึกษาที่กล่าวมา และได้เลือกขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเทคนิค เอส คิว โฟร์ อาร์ ตามแนวคิดของ สุนทร สนิทพานนท์, และคนอื่น ๆ (2554 , หน้า 226) ในการทำวิจัยครั้งนี้ซึ่งมีขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ดังนี้

1. ช้่นนำเข้าสู่บทเรียน เป็นการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนให้ผู้รู้สึกสบายไม่เคร่งเครียด เสนอสิ่งจูงใจ กระตุ้นให้ผู้เรียนมีความพร้อมที่จะเรียนบทเรียนใหม่ เนื้อหาที่เตรียมมาใช้อ่าน ให้ผู้เรียนจัดเตรียมมาเองหรือผู้สอนเป็นผู้จัดเตรียม

2. ชั้นสอน ซึ่งกระทำการสอนตามระบบของเทคนิคการสอนแบบ เอส คิว โพรอาร์ มี 6 ขั้นตอน ดังนี้

2.1 S - Survey อ่านอย่างคร่าว ๆ เพื่อหาจุดสำคัญของเรื่อง ใช้เวลาสั้น ๆ การอ่านคร่าว ๆ ช่วยให้ผู้อ่านสามารถเรียบเรียงแนวคิดเรื่องทีอ่านได้

2.2 Q - Question การตั้งคำถาม เป็นการกระตุ้นให้ผู้อ่านเกิดความอยากรู้อยากเห็น เกิดความสนใจในการอ่านเพิ่มขึ้น คำถามจะช่วยให้ผู้อ่านระลึกถึงความรู้เดิมเกี่ยวกับเรื่องทีอ่านอยู่ คำถามจะต้องมีความสัมพันธ์กับเรื่องทีอ่าน และครอบคลุมใจความสำคัญของเรื่องนั้น เป็นคำถามในลักษณะ ใคร อะไร ทำไม อย่างไร สิ่งใด ตอนไหน เมื่อไหร่ ซึ่งการตั้งคำถามจะช่วยให้การอ่านในขั้นต่อไปมีจุดมุ่งหมายในการอ่าน และสามารถจับประเด็นสำคัญของเรื่องได้ถูกต้อง

2.3 R - Read การอ่านข้อความในแต่ละตอนช้าอย่างละเอียดพร้อมค้นหาคำตอบสำหรับคำถามทีได้ตั้งไว้เป็นการอ่านเพื่อจับใจความและจับประเด็นสำคัญ ขณะกำลังอ่านอยู่ถ้านึกคำถามได้อีกก็เขียนคำถามเพิ่มไว้ แล้วตั้งใจอ่านจนกว่าจะได้คำตอบทีต้องการ

2.4 R - Record ให้ผู้เรียนจดบันทึกข้อมูลต่าง ๆ ทีได้อ่านจากขั้นตอนที่ 3 โดยมุ่งจดบันทึกในส่วนทีสำคัญและสิ่งจำเป็น เขียนอย่างย่อ ๆ ตามความเข้าใจของผู้เรียน

2.5 R - Recite ให้ผู้เรียนเขียนสรุปใจความสำคัญ โดยใช้ภาษาของตนเอง ถ้ายังไม่แน่ใจในบทหรือตอนใดให้กลับไปอ่านซ้ำใหม่

2.6 R - Reflect ให้ผู้เรียนวิเคราะห์หรือวิจารณ์เรื่องทีอ่านแล้วแสดงความคิดเห็นหรือโต้แย้งในประเด็นทีเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย พร้อมทั้งให้เหตุผลประกอบ ผู้เรียนอาจเชื่อมโยงความคิดจากเรื่องทีอ่านกับความรู้เดิมโดยใช้ภาษาอย่างถูกต้อง

3. ชั้นสรุปและประเมินผล เมื่อจบขั้นตอนการสอนโดยใช้เทคนิค เอส คิว โพรอาร์ แล้ว มีการวัดผลประเมินผลว่าผู้เรียนได้ความรู้ตามจุดประสงค์หรือไม่ เพื่อนำผลมาพัฒนาผู้เรียนต่อไป

5. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

5.1 ทฤษฎีโครงสร้างความรู้ (Schema Theory)

ทฤษฎีโครงสร้างความรู้มีความสำคัญยิ่งในการพัฒนาทักษะการอ่านและทำให้ความสามารถในการอ่านดีขึ้นตามที่ จ้าว, และ ชู (Zhao, & Zhu, 2012, p.113) กล่าวไว้ และมีนักวิชาการหลายท่านได้อธิบายไว้ดังนี้

รูเมลฮาร์ท (อ้างถึงในวิสาข์ จิตวิตร์, 2543, หน้า 20) กล่าวว่า โครงสร้างความรู้เป็นโครงสร้างข้อมูลทีแสดงถึงความคิดรวบยอดทั่วไปทีเก็บไว้ในความทรงจำ โครงสร้างความรู้

ที่แสดงถึงความรู้เกี่ยวกับความคิดรวบยอดต่าง ๆ เกี่ยวกับวัตถุ สถานการณ์ เหตุการณ์ และการกระทำต่าง ๆ

วีเฟเฟอร์ (อ้างถึงในวิสาข์ จิตวิตร, 2543, หน้า 20) กล่าวถึงโครงสร้างความรู้ว่าเป็นโครงสร้างของความรู้และประสบการณ์และรวมถึงความรู้สึกที่มีต่อความรู้นั้น ๆ อีกทั้ง แสคเคอร์ (อ้างถึงในวิสาข์ จิตวิตร, 2543, หน้า 20) กล่าวว่าโครงสร้างความรู้คือลักษณะของความคิดรวบยอดในแต่ละระดับชั้น มีลักษณะเป็นเครือข่ายเรียงลำดับจากสูงลงมาต่ำ

กล่าวโดยสรุป โครงสร้างความรู้ คือ ความรู้ที่เก็บสะสมไว้จากประสบการณ์แล้วนำมาเก็บไว้อย่างเป็นระบบตามลำดับชั้น ทุกคนจะมีโครงสร้างความรู้ที่แตกต่างกันตามพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคมและเชื้อชาติ

แคเรล (อ้างถึงในวิสาข์ จิตวิตร, 2543, หน้า 23) ได้แบ่งโครงสร้างความรู้ที่ผู้อ่านนำมาตีความเนื้อเรื่องขณะที่อ่าน 2 ชนิด คือ

1. โครงสร้างความรู้ด้านเนื้อหา (content schema) คือ โครงสร้างความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาของเรื่องที่ย่านที่ผู้อ่านมีอยู่เดิม ถ้าผู้อ่านคุ้นเคยกับเนื้อหาที่ย่านมาก่อนย่อมเข้าใจเนื้อเรื่องได้ดี แต่ถ้าเป็นเนื้อหาที่ผู้อ่านไม่คุ้นเคยมาก่อนย่อมเกิดความยากลำบากในการทำความเข้าใจเนื้อเรื่องนั้น ๆ มากกว่า

2. โครงสร้างความรู้ด้านรูปแบบ (formal schema) โครงสร้างความรู้ด้านรูปแบบช่วยให้ผู้อ่านสามารถทำความเข้าใจบทอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจากผลการวิจัยของแมนดัลเลอร์, และจอห์นสัน (อ้างถึงในวิสาข์ จิตวิตร, 2543, หน้า 24) พบว่า โครงสร้างความรู้ด้านรูปแบบมีอิทธิพลต่อการอ่านภาษาแม่ของผู้ใหญ่และเด็ก ช่วยให้อ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพเล่าเรื่องที่อ่านได้อย่างดี และ แคเรล (อ้างถึงในวิสาข์ จิตวิตร, 2543, หน้า 24) พบว่าโครงสร้างความรู้ด้านรูปแบบมีอิทธิพลต่อการอ่านภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง ผู้อ่านสามารถเล่าเรื่องที่อ่านไปแล้วในปริมาณมาก

เมเยอร์ (อ้างถึงในวิสาข์ จิตวิตร, 2543, หน้า 24) แบ่งโครงสร้างเรื่องด้านรูปแบบออกเป็น 4 ชนิด ดังนี้

1. โครงสร้างเรื่องแบบบรรยาย (collection of description) เป็นการบรรยายเรื่องตามเวลาหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

2. โครงสร้างเรื่องแบบเป็นเหตุเป็นผล (causation) ประกอบด้วยเหตุการณ์ที่เป็นเหตุเป็นผล เรียงตามลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

3. โครงสร้างเรื่องแบบปัญหาและการแก้ไข (problem solution) เป็นลักษณะของเหตุและผลสมกับปัญหาและการแก้ไขปัญหา

4. โครงสร้างเรื่องแบบเปรียบเทียบ (comparison) เป็นการจัดเนื้อหาแบบเปรียบเทียบสิ่งที่เหมือนกันหรือต่างกัน

สรุปว่าโครงสร้างเรื่องด้านเนื้อหาและรูปแบบมีความสำคัญต่อประสิทธิภาพในการอ่าน ถ้าผู้อ่านคุ้นเคยกับโครงสร้างเรื่องด้านเนื้อหาและรูปแบบแล้วย่อมทำให้อ่านง่ายกว่า การอ่านเรื่องที่ไม่คุ้นเคยทั้งเนื้อหาและรูปแบบ

การกระตุ้นโครงสร้างความรู้

โครงสร้างความรู้จะเรียงลำดับตามความสำคัญจากความรู้ที่สำคัญมากที่สุดไปสู่ความรู้ที่สำคัญรองลงมา เวลาที่อ่านเรื่อง ผู้อ่านต้องใช้ความรู้เดิมมาทำความเข้าใจเรื่องที่ทำให้อ่าน เกิดการกระตุ้นความรู้มากขึ้น รุเมลฮาร์ท (อ้างถึงในวิสาข์ จิตวิวัฒน์, 2543, หน้า 2) แบ่งขั้นตอนในการกระตุ้นโครงสร้างความรู้เป็น 2 ลักษณะ คือ

1. กระตุ้นข้อมูลระดับบนสู่ระดับล่าง (top-down activation)
2. กระตุ้นข้อมูลจากระดับล่างสู่บน (bottom – up activation)

การสร้างโครงสร้างความรู้ใหม่ (restructuring schemata)

ในการอ่านข้อความนั้น ถ้าผู้อ่านมีประสบการณ์เดิมหรือโครงสร้างความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่ทำให้อ่านยอมทำให้เข้าใจเรื่องได้ง่ายแต่ในบางครั้งผู้อ่านไม่มีโครงสร้างความรู้เดิมเพียงพอที่จะตีความกับความรู้ใหม่ ๆ ผู้อ่านอาจสร้างโครงสร้างความรู้ใหม่โดย

1. สร้างโครงสร้างความรู้ใหม่มาตีความข้อมูลนั้น
2. เปลี่ยนแปลงหรือปรับโครงสร้างความรู้ที่มีอยู่เดิมให้รับกับข้อมูลใหม่ ๆ ที่อ่านพบ

สรุปว่า ทฤษฎีที่เกี่ยวกับโครงสร้างความรู้มีประโยชน์มากต่อการสอนอ่านภาษาอังกฤษ ถ้าผู้สอนพยายามกระตุ้นให้เด็กใช้โครงสร้างความรู้ หรือสร้างโครงสร้างความรู้ใหม่ และจัดกิจกรรมการสอนอ่านให้เหมาะสม จะทำให้การสอนอ่านมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

การสอนอ่านแบบปกติ

ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกวิธีการสอนอ่านแบบปกติ คือ การสอนอ่านภาษาอังกฤษตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสารมาใช้ในการวิจัย ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. หลักการสอนอ่านตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสาร

วิสาข์ จิตวิวัฒน์ (2541, หน้า 49-52) ได้สรุปหลักการสอนอ่านตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสารไว้ดังต่อไปนี้

1. เป็นแนวสอนที่เน้นทักษะในระดับสูงไปสู่ทักษะในระดับพื้นฐาน ผู้อ่านต้องเข้าใจความหมายรวม ๆ ของบทอ่านก่อนที่จะทำความเข้าใจในรายละเอียด ในกระบวนการอ่าน เช่นนี้ผู้อ่านต้องใช้ความรู้เดิมในการเดาเนื้อหาจากบทอ่าน โดยพยายามสรุปความหมายหรือใจความสำคัญ หน้าที่ทางภาษา จุดประสงค์ของบทอ่าน ก่อนที่จะพยายามทำความเข้าใจกับรายละเอียด เช่น เดาคำศัพท์ยาก ๆ ในบทอ่าน

2. ทักษะการอ่านเป็นกระบวนการที่ผู้อ่านต้องใช้ความคิดที่ว่องไว (active process) ความสามารถในการอ่านตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสารแบ่งออกเป็นสองระดับ คือ ความเข้าใจ (comprehension) ซึ่งผู้อ่านใช้ความสามารถทางด้านโครงสร้างภาษาและไวยากรณ์ แปลความหมายโดยตรงของประโยคใดประโยคหนึ่งและความสามารถอีกระดับหนึ่ง คือความสามารถในการตีความหมาย (interpreting) คือ ผู้อ่านไม่เพียงแต่แปลความหมายจากคำ และประโยคเท่านั้น แต่ยังตีความหมายของประโยคต่าง ๆ โดยการอนุมานจากความสัมพันธ์ของประโยค

3. บทอ่านเปรียบเสมือนบทสนทนาระหว่างผู้เขียนและผู้อ่าน การอ่านไม่ใช่ปฏิกิริยาโต้ตอบของผู้อ่านต่อเรื่องที่อ่านแต่เพียงฝ่ายเดียว แต่การอ่านคือปฏิกิริยาโต้ตอบระหว่างผู้เขียนและผู้อ่าน ซึ่งต้องใช้ความคิดในการอ่านเรื่อง

4. การออกแบบประมวลการสอนเกี่ยวกับการอ่านควรเน้นความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้อ่านย่อมมีเหตุผลต่าง ๆ กันในการอ่าน เช่น อ่านเพื่อหาข้อมูล อ่านเพื่อพัฒนาสติปัญญา และอ่านเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน ดังนั้นผู้อ่านควรปรับทักษะการอ่านให้เหมาะสมกับจุดประสงค์ในการอ่าน เช่น ใช้ทักษะในการอ่านแบบเฉพาะเจาะจง (scanning) เพื่อหาข้อมูลเกี่ยวกับรายชื่อนักฟุตบอล ใช้ทักษะอ่านแบบคร่าว ๆ ไปอย่างรวดเร็ว (skimming) เพื่อรู้ข้อมูลอย่างคร่าว ๆ เช่น อ่านหนังสือพิมพ์โดยอ่านที่หัวข้อข่าวและตอนท้ายของข่าว หรืออ่านแบบวิจารณ์ (critical reading) เมื่ออ่านตำราเพื่อพัฒนาสติปัญญาจะเห็นว่าการอ่านอย่างมี จุดประสงค์ทำให้อ่านอย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากเป็นการอ่านที่เน้นหน้าที่ภาษามากกว่ารูปแบบ หรือไวยากรณ์ ดังนั้น ในการอ่านเพื่อการสื่อสาร ผู้อ่านควรมีเหตุผลหรือจุดประสงค์ในการอ่าน เช่น อ่านเพื่อหาข้อมูลที่ขาดหายไป อ่านเพื่อแก้ปัญหา เช่นอ่านตารางเครื่องบินเพื่อหาเที่ยวบินที่เหมาะสมกับตนเอง หรืออ่านเพื่อนำเอาข้อมูลมาเติมในกราฟ หรือตาราง เช่น อ่านบทที่เกี่ยวกับวิธีไปสถานที่ท่องเที่ยว นำเอาข้อมูลมาเติมในแผนที่ เป็นต้น

5. วิธีสอนควรเน้นการสอนสื่อสารอย่างมีความหมาย ครูควรจัดกิจกรรมให้นักเรียนอ่านเพื่อสื่อสารอย่างมีความหมาย ไม่ใช่อ่านเพื่อตอบคำถามท้ายบทแต่เพียงอย่างเดียว วิธีสอนอ่านเพื่อการสื่อสารจึงเน้นเทคนิคดังต่อไปนี้

5.1 การเติมข้อมูลที่ขาดไป (information gap)

5.2 การอ่านเพื่อแก้ปัญหา (problem solving)

5.3 การอ่านเพื่อถ่ายโอนข้อมูล (information transfer)

6. บทอ่านที่นำมาใช้สอนต้องเป็นเอกสารจริง (authentic material) (เอกสารจริงคือเอกสารที่ไม่ได้เขียนขึ้นเพื่อจุดประสงค์ในการสอนภาษาโดยตรง เพราะบทอ่านที่เขียนขึ้นเพื่อเป็นเครื่องมือในการสอนศัพท์และไวยากรณ์จะมีลักษณะที่ไม่เป็นธรรมชาติบทอ่าน ควรมีลักษณะที่เป็นเอกสารจริง) ซึ่งใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น โฆษณา ข่าว ฉลากยา หรือป้ายประกาศ เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อสนองความต้องการของผู้เรียนที่ต้องอ่านข้อความต่าง ๆ เหล่านี้ในชีวิตประจำวัน

7. แบบฝึกหัดอ่านไม่ควรมุ่งที่จะทดสอบความเข้าใจในการอ่าน แต่ควรช่วยทำให้ผู้อ่านเข้าใจข้อความที่อ่านดีขึ้น แบบฝึกหัดอ่านตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสารจะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจข้อความที่อ่านดีขึ้น เช่น แบบฝึกหัดในรูปของตาราง แผนภูมิ แผนที่ กราฟ และรูปภาพ จะช่วยให้ผู้อ่านสามารถสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านทำให้เข้าใจบทอ่านดีขึ้น

8. การสอนทักษะอ่านไม่ควรแยกสอนจากทักษะอื่น ควรสอนรวมกันไปกับทักษะฟัง พูด และเขียน เนื่องจากทักษะทั้งสี่นี้ต้องใช้สัมพันธ์กันในชีวิตจริง

2. จุดมุ่งหมายของแนวการสอนเพื่อการสื่อสาร

วิสาข์ จิตวิตร์ (2541, หน้า 49) ได้รวบรวมข้อสรุปเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของแนวการสอนเพื่อการสื่อสารเพื่อสร้างความสามารถในการสื่อสารแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. ความสามารถด้านกฎเกณฑ์และโครงสร้างของภาษา (linguistic or grammatical competence) คือความสามารถเกี่ยวกับคำศัพท์ หน่วยคำ โครงสร้าง หรือไวยากรณ์ และการออกเสียง ผู้ที่เรียนภาษาควรนำความรู้เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ และโครงสร้างภาษาไปใช้ในการพูดติดต่อสื่อสารได้

2. ความสามารถด้านภาษาศาสตร์เชิงสังคม (sociolinguistic competence) คือความสามารถในการใช้ภาษาได้ถูกต้องเหมาะสมตามกฎเกณฑ์ทางสังคมและวัฒนธรรม เช่น รู้ว่าควรพูดอย่างไรในสถานการณ์เช่นไร โดยคำนึงถึงบทบาทของตนเองและผู้ร่วมสนทนา จุดประสงค์ของการปฏิสัมพันธ์ ตลอดจนกฎเกณฑ์ที่เป็นที่ยอมรับในสังคมนั้น ๆ

3. ความสามารถด้านสัมพันธของข้อความ (discourse competence) คือความสามารถในการวิเคราะห์ตีความ ความสัมพันธ์ระหว่างประโยคต่าง ๆ สามารถเชื่อมโยงความหมายและโครงสร้างไวยากรณ์เพื่อพูดหรือเขียนสิ่งต่าง ๆ ที่ต่อเนื่อง และมีความหมายที่สัมพันธ์กัน เช่น การเล่าเรื่อง การเขียนจดหมายธุรกิจ หรือวิธีการทำสิ่งต่าง ๆ เป็นต้น

4. ความสามารถด้านการใช้กลวิธีในการสื่อความหมาย (strategic competence) คือ ความสามารถในการใช้กลวิธีต่าง ๆ เช่น การถอดความ การพูดซ้ำ การพูดอ้อม ๆ หรือการเดา เพื่อช่วยในการสื่อความหมาย เมื่อเกิดความไม่เข้าใจกันในการสื่อสาร หรือไม่สามารถสื่อสารให้อีกฝ่ายหนึ่งเข้าใจได้ เช่น เมื่อผู้พูดลืมคำศัพท์ว่า “ไปรษณีย์” อาจอธิบายถอดความว่าเป็น “สถานที่ที่ส่งจดหมาย” เป็นต้น

3. การจัดกิจกรรมและขั้นตอนการสอนอ่านเพื่อการสื่อสาร

มีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงแนวคิดในการจัดกิจกรรมและขั้นตอนการสอนอ่านเพื่อการสื่อสาร ซึ่งบทบาทของครูผู้สอนอ่านนำไปใช้ดังนี้

วิสาข์ จิตวิตร์ (2541, หน้า 52-58) ได้สรุปแนวคิดในการจัดกิจกรรมการสอนอ่านเพื่อการสื่อสารไว้ดังนี้

1. ก่อนการอ่านข้อความใด ๆ ผู้อ่านควรทำนายข้อความที่จะอ่านล่วงหน้าจากหัวข้อเรื่อง หัวข้อย่อยโดยใช้ความรู้ของตนที่มีอยู่เกี่ยวกับเรื่อง นั้น ๆ ซึ่งผู้อ่านอาจทำนาย

ได้ล่วงหน้าว่าเรื่องที่จะอ่านต่อไปเกี่ยวกับอะไร นอกจากนี้ผู้อ่านยังสามารถเดาเนื้อเรื่องได้จากรูปภาพ ตาราง แผนภูมิ ซึ่งสามารถแนะนำเนื้อหาของเรื่องที่จะอ่านได้

2. ผู้อ่านควรมีจุดประสงค์ในการอ่าน เช่น อ่านเพื่อหาข้อมูลบางอย่าง โดยใช้เทคนิค Scanning กวาดสายตาอ่านข้อความอย่างรวดเร็วเพื่อหาข้อความที่ต้องการทั้งนี้ผู้เขียนอาจตั้งคำถาม หรือปัญหาให้ผู้อ่านหาคำถามก่อนที่จะอ่านข้อความเพื่อให้ผู้อ่านมีวัตถุประสงค์ในการอ่าน

3. การตีความหมายของศัพท์ยากข้อความในบริบท (context) โดยผู้อ่านอาจจะอนุมานความหมายของศัพท์ได้จากคำที่มีความหมายคล้ายกัน คำที่มีความหมายตรงกัน ข้ามโครงสร้างของคำ และจากประสบการณ์ของผู้อ่าน

4. ผู้อ่านควรทราบความสัมพันธ์ของประโยคต่าง ๆ และโครงสร้างของย่อหน้าที่อ่านโดยใช้ความรู้เกี่ยวกับศัพท์ ไวยากรณ์ และคำที่ใช้เชื่อมประโยค เช่น สามารถเขียนโครงสร้างของย่อหน้า ซึ่งประกอบด้วย main idea และ supporting details ได้ สามารถบอกหน้าที่ของภาษาว่าข้อความนั้น ๆ มีจุดมุ่งหมายที่จะให้คำจำกัดความ บรรยายให้ตัวอย่างหรือเหตุผล เป็นต้น

5. การสร้างแบบฝึกหัดการอ่านตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสารที่แปลกใหม่ และช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจข้อความที่อ่านได้ดียิ่งขึ้น คือถอดถ่ายข้อมูลที่อ่านในรูปแบบต่าง ๆ ดังนี้

5.1 การถ่ายโอนข้อมูลจากข้อความที่อ่านมาเป็นแผนผัง ตาราง รูปภาพ แผนที่ และแผนภูมิ เป็นต้น

5.2 การถ่ายโอนข้อมูลจากแผนผัง ตาราง แผนที่ แผนภูมิ และรูปภาพมาเป็นข้อความภาษาอังกฤษ

5.3 การย่อข้อความที่อ่านในรูปตารางหรือย่อหน้าสั้น ๆ

5.4 การอ่านเพื่อแก้ปัญหาใช้หลัก jigsaw reading คือผู้อ่านพยายามอ่านเพื่อหาข้อมูลมาปะติดปะต่อกันเพื่อแก้ปัญหาบางอย่าง

สุภัทรา อักษรานุเคราะห์ (2532, หน้า 87-88) เสนอขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการสอนทักษะการอ่านดังนี้

1. กิจกรรมก่อนการอ่าน (pre-reading activities) เป็นการสร้างความสนใจในเรื่องที่จะอ่านและปูพื้นความรู้ในเรื่องที่จะอ่าน ดังกิจกรรมตัวอย่างต่อไปนี้คือ

1.1 ให้คาดคะเนเรื่องที่จะอ่าน เช่น นำนิทานเรื่องลูกเปิดซีเธร์มาให้อ่าน ให้นักถึงคำศัพท์ที่ควรรู้จักในเรื่องว่ามีอะไรบ้าง แล้วให้ใช้วิธีอ่านแบบต้องการข้อมูลที่เฉพาะเจาะจงว่ามีศัพท์ที่ผู้เรียนบอกหรือไม่

1.2 ให้เดาความหมายจากบริบทโดยดูจากประโยคข้างเคียงและให้คำถามไว้ก่อนเพื่อให้ผู้เรียนฝึกการอ่านผ่านไปเร็ว ๆ เพื่อหาคำตอบ

2. กิจกรรมระหว่างการอ่าน (while-reading activities) เป็นกิจกรรมที่ผู้สอนนำมาใช้ฝึกทักษะในขณะที่อ่านเนื้อเรื่องดังตัวอย่างเช่น

2.1 ให้อ่านแบบผ่านไปเร็ว ๆ เพื่อให้ได้ประโยคสำคัญ (topic sentence) และอ่านหารายละเอียด (thorough reading) เพื่อหาคำตอบเกี่ยวกับเนื้อเรื่อง

2.2 ให้ลำดับเรื่อง โดยตัดเรื่องออกเป็นส่วน ๆ เป็นย่อหน้า หรือประโยคก็ได้ แล้วลำดับข้อความ

2.3 ให้สรุปใจความสำคัญ (inferring from the text) ให้ผู้เรียนอนุมานจากเรื่องที่อ่านทั้งหมด ผู้สอนอาจให้สรุปหรือตั้งชื่อเรื่องที่แปลกจากชื่อเดิม

2.4 ให้หาความสัมพันธ์ระหว่างประโยค (discourse features) ว่ามีเครื่องหมายข้อความใดแสดงความหมายได้ชัดเจนในเรื่องที่อ่าน

2.5 ให้หาจุดประสงค์และทัศนคติของผู้เขียน เป็นการฝึกให้หาความหมายที่ไม่ได้ปรากฏในข้อความที่อ่าน

3. กิจกรรมหลังการอ่าน (post-reading activities) คือผู้เรียนสามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้ดังตัวอย่างเช่น

3.1 ให้ผู้เรียนกล่าวถึงประโยคที่อ่านเรื่องมาให้ข้อคิดอย่างไร

3.2 ให้ผู้เรียนกล่าวถึงความรู้สึกของตนเองในตัวละครในเรื่องที่อ่าน

3.3 ให้เขียนออกเป็นบทสนทนาระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องในเรื่อง

3.4 ให้แสดงบทบาทสมมติ

3.5 ให้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความแตกต่างทางวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาและของผู้เรียน

สมิตรา อังวัฒนกุล (2540, หน้า 178-179) ได้สรุปแนวคิด ขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการสอนอ่านเพื่อการสื่อสารไว้ดังนี้

1. กิจกรรมก่อนอ่าน (pre-reading activities) เป็นการสร้างความสนใจและปูพื้นความรู้ในเรื่องที่จะอ่าน ได้แก่

1.1 ให้คาดคะเนเรื่องที่อ่าน กระตุ้นให้ผู้เรียนคิดถึงความรู้เดิมแล้วนำมาสัมพันธ์กับเรื่องที่อ่านการคาดคะเนอาจจะผิดหรือถูกก็ได้

1.2 ให้เดาความหมายของคำศัพท์จากบริบท โดยดูจากประโยคข้างเคียง หรือจากรูปภาพและการแต่งท่าทาง

2. กิจกรรมระหว่างการอ่าน (while-reading activities) เป็นการทำความเข้าใจโครงสร้างและเนื้อความในเรื่องที่อ่านได้แก่

2.1 ให้ลำดับเรื่องโดยให้ตัดเรื่องออกเป็นส่วน ๆ อาจเป็นย่อหน้า หรือประโยคก็ได้แล้วให้ผู้เรียนในกลุ่มลำดับข้อความกันเอง

2.2 เขียนแผนผังโยงความสัมพันธ์ของเนื้อเรื่อง

2.3 เติมข้อความลงไปแผนผังของเนื้อเรื่อง

2.4 เล่าเรื่องโดยสรุป

3. กิจกรรมหลังการอ่าน (post-reading activities) เป็นการตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียน กิจกรรมที่ทำอาจโยงไปสู่ทักษะอื่น ๆ เช่น ทักษะการพูด และการเขียนก็ได้โดย

3.1 ให้แสดงบทบาทสมมติ

3.2 ให้เขียนเรื่องหรือเขียนโต้ตอบ เช่น เขียนจดหมาย เขียนบทสนทนา เขียนแบบฟอร์ม วาดรูป เป็นต้น

3.3 พูดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน

จากการศึกษาแนวคิด หลักการ ขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการสอนอ่านตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสารหรือการสอนอ่านแบบปกตินั้น ผู้วิจัยจึงได้นำขั้นตอนวิธีการมาปรับใช้ และสรุปว่าการสอนอ่านแบบปกตินั้นครุมีบทบาทในการจัดกิจกรรมตามขั้นตอนดังนี้

1. กิจกรรมก่อนอ่าน คือ การสร้างความสนใจ ปูพื้นความรู้ในการอ่าน
2. กิจกรรมระหว่างอ่าน คือ การทำความเข้าใจ โครงสร้างและเนื้อเรื่องที่อ่าน
3. กิจกรรมหลังอ่าน คือ การตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียน

การอ่าน

1. ความหมายของการอ่าน

การอ่านเป็นสิ่งจำเป็นและมีความสำคัญยิ่งต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของมนุษย์ นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความสนใจและให้คำจำกัดความของการอ่านไว้ดังต่อไปนี้

ตามทัศนะของ มณีรัตน์ สุโขติรัตน์ (2548, หน้า 18) ได้อธิบายความหมายของการอ่านนั้น หมายถึง กระบวนการที่ผู้อ่านรับรู้สารซึ่งเป็นความรู้ ความคิด ความรู้สึก และความคิดเห็น ที่ผู้เขียนถ่ายทอดออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร การที่ผู้อ่านจะเข้าใจสารได้มากน้อยเพียงไร ขึ้นอยู่กับประสบการณ์และความสามารถในการใช้ความคิด

สมุทร เซ็นเซาวิช (2542, หน้า 1) กล่าวถึง การอ่าน คือ การสื่อความหมาย เป็น การสื่อความหมายระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่าน ผู้เขียนพูด ผู้อ่านแสดงปฏิกิริยาตอบโต้ และอาจตอบโต้ กับผู้อื่นด้วย การสื่อความหมายในการอ่านนั้น จะต้องมียุทธศาสตร์ประกอบ 3 อย่าง คือ ผู้เขียน ผู้อ่าน และ รายงาน

บาสเทเบิล (Bastable, 2008, p. 234) กล่าวว่า การอ่าน คือ กระบวนการแปลง ตัวอักษรมาเป็นคำพูดและสามารถออกเสียงให้ถูกต้อง

เมเยอร์, และ เมนนิง (Meyer, & Manning, 2007, p.241) กล่าวว่า การอ่าน คือ การกระทำของการทำคำโดยการเชื่อมโยงเสียงพูดกับตัวอักษรหรือกลุ่มของตัวอักษร มันอาจจะเป็น

การเรียนรู้และการเรียกของคำที่ผู้อ่านคาดว่าจะส่งมอบให้หน่วยความจำ ดังนั้นการอ่านถือว่าเป็นกระบวนการที่ผู้อ่านทำการสื่อสารระหว่างตัวอักษรและเสียงและจดจำคำ

ไว (Vuai, 2011, p. 241) กล่าวว่า การอ่านเป็นทักษะการเรียนรู้ในการอ่านบริบทของจริงและกิจกรรมการเขียน

จากความหมายของการอ่านที่กล่าวมา สรุปได้ว่า การอ่าน หมายถึง กระบวนการแปลความหมาย ตีความจากสิ่งที่อ่าน โดยใช้กระบวนการคิด โดยอาศัยประสบการณ์เดิมมาผสมผสานแล้วถ่ายทอดออกมาจนสามารถสื่อความหมายให้ผู้รับสารเข้าใจความหมายได้ถูกต้อง เข้าใจ

2. ความเข้าใจในการอ่าน

ความเข้าใจในการอ่านถือเป็นหัวใจสำคัญของการอ่าน ทั้งนี้ เนื่องจากจุดมุ่งหมายหลักของการอ่าน คือ เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจความหมายที่ผู้เขียนต้องการสื่อความหมาย ดังนั้นในการสอนอ่านจึงมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะที่ทำให้เกิดความเข้าใจในการอ่าน

สมุทร เซ็นเซวานิช (2542, หน้า 73) กล่าวว่า การอ่านเพื่อความเข้าใจ คือความสามารถที่จะอนุมานข้อสันนิษฐาน หรือความหมายอันพึงประสงค์จากสิ่งที่อ่านมาแล้วได้อย่างมีประสิทธิภาพ ความเข้าใจนี้เป็นเรื่องที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับการศึกษาและประสบการณ์ต่าง ๆ หลาย ๆ ด้านของแต่ละคน ถ้าอ่านแล้วไม่เกิดความเข้าใจใด ๆ เลย ก็อาจกล่าวได้ว่าการอ่านที่แท้จริงยังไม่เกิดขึ้น จึงเป็นแค่เห็นตัวหนังสือปรากฏอยู่บนหน้ากระดาษเท่านั้น ไม่สื่อความหมายอะไรทั้งสิ้น

บาสเทเบิล (Bastable, 2008, p.234) กล่าวว่า ความเข้าใจในการอ่าน คือ ระดับที่บุคคลเข้าใจ ในสิ่งที่พวกเขาได้อ่าน

จากคำนิยามของนักการศึกษาที่กล่าวไว้ข้างต้น สรุปว่าความเข้าใจในการอ่าน คือความสามารถในการเก็บรายละเอียดจากเรื่องที่อ่านโดยใช้ความรู้ทางภาษาผสมผสานกับความรู้เดิมทั้งเนื้อหาและโครงสร้าง แล้วสามารถสรุปใจความสำคัญ วิเคราะห์ และสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจได้

3. องค์ประกอบของความเข้าใจในการอ่าน

นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงองค์ประกอบสำคัญของความเข้าใจในการอ่าน ดังนี้ สมุทร เซ็นเซวานิช (2542, หน้า 74) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบสำคัญของความเข้าใจในการอ่านดังนี้

1. สามารถจดจำเรื่องราวส่วนใหญ่ที่อ่านมาแล้วได้
2. สามารถจับใจความสำคัญ แยกแยะหรือระบุประเด็นหลักออกจากประเด็นย่อยที่ไม่จำเป็นหรือไม่สำคัญมากนักได้ สามารถประเมินได้ว่าอะไรควรสนใจเป็นพิเศษหรือตัดทิ้งไป
3. สามารถตีความเกี่ยวกับเรื่องราวหรือข้อคิดที่อ่านมาแล้วได้ว่ามีนัยสำคัญหรือลึกลับเพียงใด

4. สามารถสรุปลงความเห็นจากสิ่งที่อ่านมาแล้วได้อย่างถูกต้องมีเหตุผลและน่าเชื่อถือ
5. สามารถใช้วิจารณ์ญาณของตนพิจารณาไตร่ตรองข้อสรุปหรือการอ้างอิงต่าง ๆ ของผู้เขียนได้อย่างถูกต้องและเป็นระบบไม่สับสน
6. สามารถถ่ายโอนหรือประสมประสานความรู้ที่ได้จากการอ่านกับประสบการณ์อื่น ๆ ได้อย่างเหมาะสมกาลเทศะ

กู๊ดแมน (Goodman, 1971, p. 25) กล่าวถึงองค์ประกอบที่ช่วยให้การอ่านมีประสิทธิภาพว่ามี 4 ประการ คือ

1. ความรู้ทางภาษา (linguistic knowledge) ในขั้นแรก ผู้อ่านจะเริ่มเรียนรู้ถึงความสัมพันธ์ระหว่างเสียงกับตัวอักษรและการรู้ความหมายของคำแต่ละคำ การอ่านจะเปลี่ยนไปเมื่อผู้อ่านมีประสบการณ์ในการอ่านมากขึ้นและเมื่ออ่านเก่งแล้วจะสามารถอ่านเพื่อหาความหมายได้ ยิ่งผู้อ่านมีความชำนาญในภาษาต่างประเทศมากเพียงใดจะยิ่งมีทักษะในการอ่านมากขึ้นเท่านั้น
2. ประสบการณ์ โลกทัศน์ ความรู้และความเชื่อต่างๆ (schema) เป็นความรู้ซึ่งรวมไปถึงความรู้และความพร้อมในเนื้อหาที่ผู้อ่านมีต่อสิ่งที่อ่านด้วย
3. ความสมบูรณ์ของเนื้อเรื่องหรือข้อเขียน (conceptual or semantic completeness) ความเข้าใจจะเกิดขึ้นได้ยากถ้าเรื่องที่อ่านมีเนื้อความที่ไม่สมบูรณ์ในตัวเอง ยกเว้นในกรณีที่ผู้อ่านมีความพร้อมในเนื้อหาที่กำลังอ่าน ซึ่งก็คือส่วนหนึ่งของประสบการณ์การเรียนรู้
4. ความสามารถในการวิเคราะห์โครงสร้างของข้อเขียน (text schema) จากการวิเคราะห์ข้อความต่อเนื่อง (discourse analysis) ทำให้ทราบว่า ข้อเขียนแต่ละชิ้น แต่ละประเภท มีลักษณะโครงสร้างแตกต่างกัน ข้อเขียนของแต่ละบุคคลยังสะท้อนถึงความเชื่อตลอดจนวัฒนธรรมของผู้เขียนด้วย ถ้าข้อเขียนนั้นเสนอเรื่องราวที่ต่างไปจากวัฒนธรรมหรือประสบการณ์เดิมของผู้อ่าน การอ่านก็จะสำเร็จได้ยาก เนื่องจากประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้อ่านและผู้เขียนต่างกัน

วิลเลียม (Williams, 1986, pp. 3-7) กล่าวถึงองค์ประกอบของความเข้าใจในการอ่านดังต่อไปนี้

1. ความรู้ในระบบการเขียน (knowledge of the writing system) ผู้อ่านจะต้องรู้ในเรื่องการประสมตัวอักษร การสะกดคำ และการจดจำคำเหล่านั้นได้
2. ความรู้ในเรื่องของภาษา (knowledge of language) ผู้อ่านจำเป็นต้องมีความรู้ในด้านรูปแบบของคำ การเรียบเรียงคำ โครงสร้าง และไวยากรณ์ที่ใช้เขียน

3. ความสามารถในการตีความ (ability to interpret) การอ่านมิใช่การทำ ความเข้าใจเฉพาประโยค แต่ผู้อ่านจะต้องมองภาพรวม และพิจารณาความสัมพันธ์แต่ละประโยค ในการตีความ

4. ความรู้รอบตัว (knowledge of the world) ผู้อ่านที่มีความรู้รอบตัวมากจะทำให้ สามารถเลือกความรู้ที่นำมาเชื่อมโยงกับความรู้ของผู้เขียนได้อย่างง่ายยิ่งขึ้น และการทำความเข้าใจกับเรื่อง ที่อ่านก็จะง่ายขึ้นตามลำดับ

5. เหตุผลในการอ่านและวิธีการอ่าน (reason for reading and reading style) แต่ละคนจะมีเหตุผลในการอ่านที่แตกต่างกัน ซึ่งจะส่งผลต่อการเลือกวิธีการอ่าน

แฮริส, และ สมิท (Harris & Smith, 1976, p. 235) กล่าวว่า องค์ประกอบที่มีผลต่อ ความเข้าใจในการอ่านประกอบไปด้วย ประสบการณ์พื้นฐานของผู้อ่าน ความสามารถทางด้าน ภาษาความสามารถในการคิด เจตคติที่มีต่อสิ่งที่อ่านและจุดประสงค์ในการอ่าน

จากที่นักการศึกษาได้จำแนกองค์ประกอบของความเข้าใจในการอ่านไว้ข้างต้น สรุป ได้ว่า ความเข้าใจในการอ่านต้องมีองค์ประกอบหลายด้านทั้งปัจจัยภายในและภายนอก อาทิเช่น ด้านภาษา ด้านสติปัญญา เป็นต้น โดยองค์ประกอบเหล่านี้จะมีผลต่อความเข้าใจในการอ่านของ ตัวผู้อ่านได้อย่างดี

4. ระดับความเข้าใจในการอ่าน

ในการอ่านนั้นผู้อ่านมีจุดมุ่งหมายในการอ่านแตกต่างกัน จึงทำให้ระดับความเข้าใจ ในการอ่านแตกต่างกันไปด้วย ซึ่งมีนักการศึกษาได้กล่าวไว้ดังต่อไปนี้

เบอร์เมสเตอร์ (Burmestere, 1974) อ้างใน วนิดา เหล่าเกิดพงษ์ (2541, หน้า 11-12) กล่าวถึงระดับความเข้าใจในการอ่าน โดยอาศัยแนวคิด พื้นฐานของแซนเดอร์ส (Sanders) ซึ่ง ดัดแปลงมาจาก Bloom's Taxonomy ดังนี้

1. ระดับความจำ (memory)
2. ระดับแปลความ (translation)
3. ระดับตีความ (interpretation)
4. ระดับประยุกต์ใช้ (application)
5. ระดับวิเคราะห์ (analysis)
6. ระดับการสังเคราะห์ (synthesis)
7. ระดับการประเมินผล (evaluation)

วาเลตต์, และดาสิค (Valette, & Dasick, 1972, p. 41) แบ่งระดับความเข้าใจใน การอ่านเป็น 5 ระดับ ดังนี้

1. ระดับทักษะกลไก (mechanical skills) คือ การแยกความแตกต่างระหว่าง ตัวสะกด การบอกความเหมือนและแตกต่างได้ในขั้นนี้ผู้อ่านไม่จำเป็นต้องเข้าใจสิ่งนั้น

2. ระดับความรู้ (knowledge) คือการเข้าใจความหมายของประโยค หรือข้อความที่คุ้นเคย

3. ระดับถ่ายโอน (transfer) คือการเข้าใจข้อความใหม่ที่มีคำศัพท์และโครงสร้างไวยากรณ์ที่เรียนผ่านมาแล้ว

4. ระดับสื่อสาร (communication) คือ ความสามารถในการอ่านข้อความที่มีคำศัพท์ และ โครงสร้างใหม่ ๆ หรือคำที่มีรากศัพท์เดียวกับคำที่เคยอ่านมาแล้วได้เข้าใจ สามารถจับใจความสำคัญเรื่องได้

5. ระดับวิเคราะห์วิจารณ์ (criticism) ความสามารถในการเข้าใจความหมายแฝง เข้าใจจุดมุ่งหมาย ทศนคติ ความคิดเห็น และระดับภาษาของผู้เขียน

กล่าวโดยสรุป ถึงแม้ว่านักการศึกษาจะแบ่งระดับความเข้าใจในการอ่านไว้แตกต่างกัน แต่ในรายละเอียดเนื้อหาแล้วมีลักษณะคล้ายคลึงกัน ต้องเริ่มจากระดับง่ายไปหาระดับที่ยากขึ้น จนสามารถถ่ายโอน วิเคราะห์วิจารณ์ และสังเคราะห์ได้ แล้วนำไปใช้ได้

5. จุดมุ่งหมายในการอ่าน

การอ่านในชีวิตประจำวันของแต่ละบุคคลมีจุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ในการอ่านที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจมาจากปัจจัยหลายประการ อาทิเช่น เพศ วัย อาชีพ ความสนใจ เป็นต้น ซึ่งมีนักการศึกษาหลายท่านได้แบ่งจุดมุ่งหมายของการอ่านไว้ดังนี้

วัฒนา บาลโพธิ์ (2547, หน้า 9-10) ได้แบ่งจุดมุ่งหมายในการอ่านไว้ดังนี้

1. การอ่านเพื่อความเพลิดเพลิน (reading for pleasure)
2. การอ่านเพื่อนำสาระหรือความรู้มาใช้ในการปฏิบัติ (reading for practical application)

3. การอ่านเพื่อทราบใจความรวม ๆ ของเรื่องที่อ่าน (reading for general idea)
4. การอ่านเพื่อทราบรายละเอียดของเรื่องที่อ่าน (reading for detailed information)
5. การอ่านเพื่อหาข้อมูลบางอย่างโดยเฉพาะ (reading for specific information)
6. การอ่านเพื่อประเมิน (reading for critically evaluate)

วิลเลียม (Williams, 1994, p. 12) แบ่งจุดมุ่งหมายในการอ่านไว้ 3 ประการ ดังนี้

1. อ่านเพื่อทราบข้อมูลโดยทั่วไป (general information about text)
2. อ่านเพื่อหาข้อมูลเฉพาะ (information from text)
3. การอ่านเพื่อความพอใจหรือตามความสนใจ (pleasure or interesting)

นอกจากนี้ สมุทรร เซ็นเซวานิช (2542, หน้า 3) แบ่งจุดมุ่งหมายของการอ่านอย่างคร่าว ๆ ไว้ 2 ประเภท คือ การอ่านเพื่อการศึกษา (work study type reading) การอ่านแบบนี้มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญคือต้องอ่านให้ครอบคลุมเนื้อหาให้ได้มากที่สุด เก็บใจความสำคัญและรายละเอียดย่อยให้ได้มากที่สุด และการอ่านเพื่อการพักผ่อนและความบันเทิง (recreatory reading) เป็นการอ่าน

เพื่อความรื่นรมย์ หรือเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ เป็นการอ่านที่ไม่ต้องการความเข้าใจลึกซึ้งซึ่งมากนัก อีกทั้งยังมีนักการศึกษาบางท่านกล่าวเพิ่มเติมว่าจุดมุ่งหมายของการอ่าน คือ อ่านเพื่อสังคมซึ่งจะทำให้มีความรู้กว้างขวาง มีทัศนคติทันสมัย บางท่านยังกล่าวว่า อ่านเพื่อให้เกิดความคิด เช่น การอ่านบทความ บทความ บทวิจารณ์ ต่าง ๆ เป็นต้น สรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายในการอ่านนั้น ย่อมแตกต่างกันใน ความสนใจ ความต้องการของแต่ละบุคคล ซึ่งอาจจะอ่านเพื่อหาความรู้ หรือความบันเทิงก็ตาม ผู้อ่านควรกำหนดจุดมุ่งหมายในการอ่านก่อนที่จะเริ่มอ่านและรู้จักปรับวิธีการอ่านให้เหมาะสมกับการอ่านแต่ละประเภทแต่ละสถานการณ์ ก็จะทำให้การอ่านของท่านนั้นมีประสิทธิภาพ ตรงตาม ความประสงค์ เป็นประโยชน์สำหรับตัวของผู้อ่านเอง

สรุปว่า จุดมุ่งหมายในการอ่าน มี 2 ประเภท คือ การอ่านเพื่อการศึกษาและการอ่าน เพื่อการพักผ่อนและความบันเทิง

6. กลวิธีในการอ่าน

กลวิธีในการอ่านนับว่ามีความสำคัญต่อการอ่าน หากเลือกใช้กลวิธีในการอ่านที่ดี จะช่วยให้อ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ หากใช้วิธีอ่านที่ไม่เหมาะสม ประสิทธิภาพในการอ่านอาจ ลดลง เช่น อ่านได้ช้า เสียเวลาในการอ่านมากจึงจะเก็บข้อมูลในการอ่านได้ครบ ฉะนั้น ควรเลือก วิธีการอ่านที่ดีที่สุด ซึ่งมีนักการศึกษาได้บอกวิธีการอ่านไว้ดังนี้

วัฒนา บาลโพธิ์ (2547, หน้า 3-8) ได้แบ่งกลวิธีในการอ่านไว้ 6 วิธี ดังนี้

1. วิธีการอ่านคำเป็นกลุ่ม เนื่องจากคำบางคำไม่มีความหมายในตัวเองแต่ถูกใช้ เพื่อเหตุผลทางไวยากรณ์ การอ่านที่ถูกต้องจึงไม่ควรอ่านทีละคำและแปลทีละคำ
2. วิธีการใช้ความรู้อื่นเพิ่มเติมจากการใช้ความรู้ทางภาษา ผู้อ่านที่ดีมักนำ ความรู้อื่นมาช่วยในการอ่านด้วย เช่นความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสิ่งที่จะอ่าน ซึ่งผู้อ่านมีอยู่แล้วก็สามารถ นำมาเป็นแนวทางช่วยให้ทราบรายละเอียดหรือประเด็นของเนื้อหาเร็วขึ้น
3. วิธีการดูเผิน ๆ โดยไม่อ่านละเอียด (scanning) หมายถึง การอ่านอย่างรวดเร็วเพื่อหาหัวข้อเรื่อง หรือข้อความที่ต้องการ โดยไม่จำเป็นต้องอ่านอย่างละเอียด
4. วิธีการอ่านคร่าว ๆ (skimming) หมายถึงการอ่านเพื่อเข้าใจเนื้อหาโดยรวม อย่างกว้าง ๆ เพื่อหาใจความสำคัญหลัก (main idea)
5. วิธีการคาดเดา (anticipation / prediction) การคาดเดานั้น อาจเป็นการ คาดเดาเกี่ยวกับคำ วลี หรือประโยค หรือการคาดเดาทางไวยากรณ์หรือทางเนื้อหา ซึ่งในการ คาดเดานั้น ผู้อ่านต้องอาศัยความรู้และประสบการณ์ที่มีอยู่แล้ว
6. วิธีการสังเกตรูปแบบการเขียนและคำชี้แนะต่าง ๆ

กรมวิชาการ (2542, หน้า 9-10) อ้างถึงใน สุไร พงษ์ทองเจริญ (2519, หน้า 104-105) ได้แบ่งวิธีการอ่านไว้แตกต่างกันหลายวิธีดังนี้

1. วิธีการอ่านเพื่อสำรวจ (survey)

2. วิธีอ่านเพื่อจับใจความ (skimming)
3. วิธีการอ่านเพื่อให้ได้บางอย่าง (scanning)
4. วิธีการอ่านเพื่อให้ได้ความเข้าใจและการศึกษา (comprehension)
5. วิธีการอ่านเพื่อวิเคราะห์ (analysis)

จากที่นักการศึกษาได้แบ่งวิธีการอ่านไว้หลายวิธีนั้น สรุปว่า ในการอ่านเพื่อความเข้าใจนั้นท่านผู้อ่านควรเลือกวิธีการอ่านวิธีใดวิธีหนึ่งหรือหลายวิธีที่เหมาะสมและเกิดประสิทธิภาพสูงสุดกับตัวผู้อ่านเอง

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1. ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องมีคำที่ใช้แตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หรือ สัมฤทธิ์ผลทางวิชาการ มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ (2533, หน้า 216) ให้ความหมายของสัมฤทธิ์ผลทางวิชาการ คือ ความรู้ ความสามารถตามเนื้อหาวิชาที่เรียน และสัมฤทธิ์ผลที่ไม่ใช่ทางวิชาการ ได้แก่ บุคลิกภาพ ความรับผิดชอบ ความขยัน ความซื่อสัตย์ ความมีศีลธรรมจรรยา

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2543, หน้า 89) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คุณลักษณะและความสามารถของบุคคลที่เกิดจากการเรียนการสอน เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและประสบการณ์การเรียนที่เกิดขึ้นจากการฝึกอบรมหรือการสอบ เป็นการตรวจสอบระดับความสามารถของบุคคลว่าเรียนแล้วมีความรู้เท่าใดสามารถวัดได้โดยใช้แบบทดสอบต่าง ๆ

ไพศาล หวังพานิช (2543, หน้า 89) ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คือ คุณลักษณะและความสามารถของบุคคลอันเกิดจากการเรียนการสอน เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและประสบการณ์การเรียนที่เกิดขึ้นจากการฝึกอบรมหรือการสอบ เป็นการตรวจสอบความสามารถของบุคคล สามารถวัดได้โดยใช้แบบทดสอบต่าง ๆ

ล้วน สายยศ, และอังคณา สายศ (2543, หน้า 18) กล่าวว่า ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นการมองการวัดความสามารถทางการเรียนหลังจากได้เรียนเนื้อหาของวิชาใดวิชาหนึ่งแล้ว ผู้เรียนมีความสามารถเรียนรู้มาน้อยเพียงใด การวัดผลสัมฤทธิ์จะยึดเนื้อหาเป็นหลัก การสอบวัดความรู้หลังการเรียนเนื้อหาที่กำหนดให้ในภาคเรียนหรือในชั้นหนึ่งนั้นเป็นการสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ศักดิ์สิน ช้องดารากุล (2554, หน้า 91) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ เป็นการวัดผลการปฏิบัติงานที่อาศัยตัวชี้วัดเป็นตัวสะท้อนให้ออกมาเป็นรูปธรรม คือ เป็นผลรวมของผลผลิตและผลลัพธ์ของการจัดการซึ่งจะชี้ให้เห็นถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการจัดการเรียนการสอนหรือการจัดการในโรงเรียนที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพอย่างชัดเจน

สรุปว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคือคุณลักษณะ ความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ของบุคคลที่เกิดจากการเรียนการสอนและเป็นผลให้บุคคลนั้นเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในด้านต่าง ๆ ซึ่งวัดได้จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2. ประเภทของแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หรือ แบบทดสอบ หรือข้อสอบ ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวไว้ อาทิเช่น ชวาล แพร์ตกุล (2552, หน้า 74) ได้แบ่งแบบทดสอบเป็น 3 ประเภทใหญ่ ๆ ดังนี้

1. แบบทดสอบความสัมฤทธิ์ (achievement test) ซึ่งหมายถึง แบบทดสอบที่วัดความรู้ ทักษะ และสมรรถภาพสมองด้านต่าง ๆ ที่ได้รับจากประสบการณ์ทั้งปวงทั้งจากโรงเรียนและที่บ้าน ยกเว้น การวัดทางร่างกาย ความถนัด และทางบุคคล-สังคม และมุ่งที่จะวัดความสำเร็จในเชิงวิชาการเป็นส่วนใหญ่และมักเป็นข้อคำถามดังที่เรียกว่าข้อสอบภาคทฤษฎีกับภาคปฏิบัติ ซึ่งแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์แบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ

1.1 แบบทดสอบของครู (teacher-made test) หมายถึงข้อสอบ ข้อปัญหา และโจทย์ข้อคำถามต่าง ๆ ที่ครูสร้างขึ้นเอง

1.2 ข้อสอบมาตรฐาน (standardized test) เป็นแบบทดสอบมาตรฐานที่สามารถใช้เป็นหลักสำหรับวัดและเปรียบเทียบผล เพื่อประเมินค่าของการเรียนการสอนในเรื่องใด ๆ ก็ได้ ใช้วัดอัตราความองกวมของแต่ละวัยแต่ละกลุ่มก็ได้ หรือใช้สำหรับวินิจฉัยผลสัมฤทธิ์ระหว่างวิชาต่าง ๆ ก็ได้ เป็นต้น

2. แบบทดสอบวัดความถนัด (aptitude test) เป็นแบบทดสอบที่ช่วยให้คาดคะเนว่าผู้เรียนจะสามารถไปได้ไกลปานใดจะเรียนรู้สิ่งนั้นได้เท่าไร การสอบวัดความถนัด เป็นเครื่องมือสำหรับพยากรณ์ภายหลัง เป็นเรื่องราวของอนาคตซึ่งแบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ

2.1 ความถนัดในการเรียน (scholastic aptitude test)

2.2 ความถนัดจำเพาะ (specific aptitude test)

3. แบบทดสอบบุคคลกับสังคม (personal-social test) หรือการปรับตัว

3.1 ทศนคติ (attitude)

3.2 ความสนใจ (interest) และอื่น ๆ

บุญชม ศรีสะอาด (2540, หน้า 27) สรุปว่าแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจำแนกเป็น 3 แบบดังนี้

1. แบบอิงเกณฑ์ (criterion referenced test) เป็นแบบทดสอบที่สร้างขึ้นตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ว่าจะมีคะแนนจุดตัดหรือคะแนนเกณฑ์สำหรับใช้ตัดสินว่าผู้สอบมีความรู้ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้หรือไม่

2. แบบอิงโดเมน (domain referenced test) เป็นแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนตามแนวทางการเรียนเพื่อรอบรู้ ในการเขียนข้อสอบ ต้องกำหนดกลุ่มพฤติกรรมใหญ่และพฤติกรรมย่อยและเขียนข้อสอบตามกำหนดลักษณะเฉพาะของข้อสอบ

3. แบบทดสอบวินิจฉัย (diagnostic test) เป็นแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเพื่อชี้ให้เห็นถึงจุดบกพร่อง จุดที่เป็นปัญหาหรืออุปสรรคในการเรียนเรื่องหนึ่ง ๆ ของนักเรียนแต่ละคนเพื่อจะได้ออกทางแก้ไขได้ตรงจุดยิ่งขึ้นจะสามารถช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาหรืออุปสรรคในการเรียน บรรลุจุดประสงค์ในการเรียน

พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2551, หน้า 213) กล่าวว่า แบบทดสอบเป็นชุดของข้อคำถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อทำให้ผู้ถูกทดสอบแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งออกมาให้ผู้วิจัยสังเกตได้และวัดได้ แบ่งประเภทของแบบทดสอบไว้ดังนี้

1. แบบทดสอบที่แบ่งตามสมรรถภาพที่จะวัด ดังนี้

1.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ (achievement test) เป็นแบบทดสอบที่มุ่งวัดสมรรถภาพด้านสมองมี 2 ประเภท คือ

1.1.1 แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นเอง และแบบทดสอบที่มุ่งวัดผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนเฉพาะกลุ่มที่ครูสอนใช้กันทั่วไปในโรงเรียนทำให้ครูสามารถวัดได้ตรงจุดมุ่งหมาย เพราะครูผู้สอนเป็นผู้ออกข้อสอบเอง

1.1.2 แบบทดสอบมาตรฐาน เป็นแบบทดสอบที่มุ่งวัดผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนทั่วไป เป็นแบบทดสอบที่ได้หาคุณภาพมาแล้ว มีมาตรฐานในการดำเนินการสอบและมาตรฐานในการแปลความหมายของคะแนน สามารถนำไปเปรียบเทียบได้กว้างขวางกว่า

1.2 แบบทดสอบวัดความถนัด (aptitude test) เป็นแบบทดสอบที่มุ่งวัดสมรรถภาพทางสมองของนักเรียนเพื่อใช้ในการพยากรณ์หรือทำนายอนาคตของนักเรียนโดยอาศัยข้อเท็จจริง มี 2 ประเภท คือ

1.2.1 แบบทดสอบวัดความถนัดทางการเรียน เป็นแบบทดสอบที่มุ่งวัดความสามารถด้านวิชาการต่าง ๆ เช่น ภาษา คณิตศาสตร์ เป็นต้น เพื่อพยากรณ์ว่านักเรียนจะสามารถเรียนต่อด้านใดจึงจะประสบผลสำเร็จ

1.2.2 แบบทดสอบวัดความถนัดเฉพาะ เป็นแบบทดสอบที่มุ่งวัดความสามารถเฉพาะทาง เกี่ยวกับอาชีพ หรือความสามารถพิเศษ เช่น ความสามารถทางเครื่องกล ดนตรี กีฬา เป็นต้น

1.3 แบบทดสอบบุคคล - สังคม เป็นแบบทดสอบที่มุ่งวัดบุคลิกภาพ และการปรับตัวของบุคคล เช่น แบบวัดเจตคติ แบบวัดความสนใจ แบบวัดการปรับตัว เป็นต้น

2. แบบทดสอบที่แบ่งตามจุดมุ่งหมายในการสร้างมี 2 ประเภท ดังนี้

2.1 แบบอัตนัยหรือแบบความเรียง เป็นการทดสอบที่ให้อิสระในการตอบมากที่สุด โดยให้เขียนบรรยายตอบยาว ๆ ภายในเวลาที่กำหนด

2.2 แบบปรนัยหรือแบบให้ตอบสั้น ๆ เป็นแบบทดสอบที่กำหนดให้ตอบสั้น ๆ หรือมีคำตอบให้เลือก ได้แก่ แบบถูก - ผิด แบบเติมคำหรือเติมความ แบบจับคู่ และแบบเลือกตอบ

3. แบบทดสอบที่แบ่งตามจุดมุ่งหมายในการใช้ประโยชน์ แบ่งเป็น 2 ประเภท ดังนี้

3.1 แบบทดสอบเพื่อวินิจฉัย เป็นแบบทดสอบที่มุ่งค้นหาข้อบกพร่องในการเรียน เพื่อนำผลไปปรับปรุงและพัฒนาการเรียนรู้อของผู้เรียนหรือการสอนของครู

3.2 แบบทดสอบเพื่อทำนายหรือพยากรณ์ เป็นแบบทดสอบที่มุ่งทำนายว่าใครสามารถจะเขียนอะไรได้บ้าง และสามารถจะเรียนได้มากเพียงใด มักนำไปใช้ในการสอบคัดเลือกวัดความถนัดและการแนะแนว แบบทดสอบประเภทนี้จะต้องมีความเที่ยงตรงเชิงพยากรณ์สูง

4. แบบทดสอบที่แบ่งตามเวลาที่กำหนดให้ มี 2 คือ แบบที่ใช้ความเร็ว มุ่งวัดทักษะความแม่นยำในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง และ แบบให้เวลามาก ๆ เป็นแบบทดสอบที่มุ่งวัดความสามารถในเรื่องใดเรื่องหนึ่งของผู้สอบโดยให้เวลาตอบมาก ๆ

5. แบบทดสอบที่แบ่งตามลักษณะการตอบ แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

5.1 แบบให้ลงมือทำ จะเป็นแบบทดสอบภาคปฏิบัติที่ครูสร้างสถานการณ์ขึ้นมาให้นักเรียนปฏิบัติ

5.2 แบบให้เขียนตอบ เป็นแบบทดสอบที่กำหนดให้ตอบโดยการเขียน เช่น แบบทดสอบแบบปรนัย แบบทดสอบอัตนัย เป็นต้น

5.3 แบบสอบปากเปล่า เป็นการสอบโดยใช้การถาม - ตอบปากเปล่า มีการโต้ตอบกันทางคำพูด

6. แบบทดสอบที่แบ่งตามลักษณะและโอกาสในการใช้ แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

6.1 แบบทดสอบย่อย ซึ่งเป็นการทดสอบที่มีข้อคำถามไม่มากนัก ใช้ประเมินการเรียนการสอนเมื่อเสร็จสิ้นแต่ละหน่วยย่อย จุดประสงค์ของแบบทดสอบย่อยเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนนั่นเอง

6.2 แบบทดสอบรวม เป็นแบบทดสอบที่มีจำนวนข้อคำถามมาก ใช้สำหรับสอบปลายภาค หรือปลายปีการศึกษา จุดประสงค์ของแบบทดสอบรวมเพื่อตัดสินผลการเรียนนั่นเอง

7. แบบทดสอบที่แบ่งตามเกณฑ์การนำผลการสอบไปประเมิน แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

7.1 แบบทดสอบอิงเกณฑ์ เป็นแบบทดสอบที่ต้องการวัดระดับความรู้ของผู้เรียนโดยนำไปเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ล่วงหน้า

7.2 แบบทดสอบอิงกลุ่ม เป็นแบบทดสอบที่มุ่งนำผลการสอบไปเปรียบเทียบกับบุคคลอื่นที่ใช้ข้อสอบเดียวกัน เพื่อตัดสินว่าใครเก่งกว่ากัน

8. แบบทดสอบที่แบ่งตามลักษณะของสิ่งเร้า มี 2 ประเภท คือ แบบทดสอบทางภาษา ได้แก่แบบทดสอบที่ใช้คำพูดหรือตัวหนังสือไปเร้าให้ผู้สอบตอบโดยพูดหรือเขียนออกมา และแบบทดสอบที่ไม่ใช้ภาษา เป็นการใช้อุปกรณ์ กริยาท่าทาง หรืออุปกรณ์ต่าง ๆ เร้าให้ผู้สอบตอบสนอง

ลัวัน สายยศ, และ อังคณา สายยศ (2538, หน้า 171) กล่าวว่าแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นแบบทดสอบที่วัดความรู้ของนักเรียนที่ได้เรียนไปแล้ว แบ่งเป็น 2 พวก คือ

1. แบบทดสอบของครู หมายถึง ชุดของข้อคำถามที่ครูเป็นผู้สร้างขึ้น เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับความรู้ที่นักเรียนได้เรียนในห้องเรียน นักเรียนมีความรู้มากแค่ไหน บกพร่องตรงไหน หรือวัดดูความพร้อมที่จะขึ้นบทเรียนใหม่

2. แบบทดสอบมาตรฐาน สร้างขึ้นจากผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาหรือครูที่สอนวิชานั้น แต่ผ่านการทดลองหาคุณภาพจนกระทั่งมีคุณภาพดีจึงสร้างเกณฑ์ปกติของแบบทดสอบนั้นสามารถใช้เป็นหลักเปรียบเทียบผลเพื่อประเมินค่าของการเรียนการสอน

สรุปว่าแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบ่งออกเป็น 2 ประเภทหลัก คือ เป็นแบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นกับแบบทดสอบมาตรฐาน ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกประเภทของแบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้น เป็นแบบทดสอบปรนัยเลือกตอบในการวิจัย

3. หลักการสร้างแบบทดสอบ

ในการสร้างแบบทดสอบ แบบวัด หรือแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีนักการศึกษาหลายท่านได้เสนอหลักในการสร้างไว้ดังต่อไปนี้

เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี (2553, หน้า178-179) กล่าวถึงหลักการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ที่ดีสามารถแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์ทั่วไปของการสอบให้อยู่ในรูปของวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม โดยระบุเป็นข้อ ๆ และให้วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมสอดคล้องกับเนื้อหาสาระทั้งหมดที่จะทำการทดสอบ

2. กำหนดโครงเรื่องของเนื้อหาสาระที่จะทำการทดสอบให้ครบถ้วน

3. เตรียมตารางเฉพาะ หรือผังของแบบสอบ เพื่อแสดงถึงน้ำหนักของเนื้อหาวิชาแต่ละส่วน และพฤติกรรมต่าง ๆ ที่ต้องการทดสอบให้เด่นชัด สั้น กระชับ และมีความชัดเจน

4. สร้างข้อกระทงทั้งหมดที่ต้องการจะทดสอบให้เป็นไปตามสัดส่วนของน้ำหนักที่ระบุไว้ในตารางเฉพาะ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2545, หน้า 541-542) เสนอหลักการสร้างแบบทดสอบตามขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดลักษณะของสิ่งที่วัดแยกตามชนิดของข้อสอบที่วัดความสามารถ ดังนี้ คือ
 - 1.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ซึ่งรวมทั้งแบบสอบวัดความรู้ความคิดและวัดการปฏิบัติ การกำหนดลักษณะของสิ่งที่วัดทำได้โดยการวิเคราะห์รายวิชา (curriculum analysis) ซึ่งจะได้แบบแผนแบบ (blueprint) ในการสร้างข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ การวิเคราะห์รายวิชามีขั้นตอนดังนี้
 - 1.1.1 นำจุดหมายของรายวิชามาจำแนกเป็นพฤติกรรม ในส่วนการวัดผลสัมฤทธิ์เหล่านี้จะได้พฤติกรรมย่อย ๆ ด้านพุทธิพิสัย คือ ความรู้ ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์การสังเคราะห์ และการประเมินค่า
 - 1.1.2 กำหนดหน่วยของเนื้อหาสาระ คือ แยกเนื้อหาเป็นกลุ่มหรือหน่วยความรู้
 - 1.1.3 กำหนดตารางแสดงค่าน้ำหนักความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยเนื้อหา กับพฤติกรรม ค่าตัวเลขจากตารางจะเป็นสัดส่วนกำหนดว่าจะสร้างข้อสอบเป็นจำนวนข้ออย่างน้อยอย่างไร
 - 1.2 แบบสอบวัดความถนัด การกำหนดลักษณะของสิ่งที่วัดแล้วแต่ว่าจะยึดทฤษฎีใดเป็นหลักผู้สร้างทฤษฎีได้กำหนดลักษณะ ความหมายในแต่ละส่วนประกอบไว้แล้วผู้สร้างจำเป็นต้องศึกษารายละเอียด
2. กำหนดรูปแบบของข้อคำถามและเขียนคำถาม ในขั้นนี้ต้องตัดสินใจว่าจะสร้างข้อคำถามแบบใดจึงจะเหมาะสมกับสิ่งที่ต้องการวัดมากที่สุด แล้วจึงลงมือสร้างข้อคำถาม
3. ตรวจสอบคุณภาพของข้อคำถาม การพิจารณาข้อคำถามโดยใช้ผู้รู้ในสาขาวิชา และนักวัดผลช่วยพิจารณาว่า ข้อคำถามแต่ละข้อวัดพฤติกรรม จุดมุ่งหมายนั้นหรือไม่ พร้อมทั้งแก้ไขลักษณะข้อบกพร่องอื่น ๆ
4. จัดทำคำชี้แจงวิธีดำเนินการสอบและจัดพิมพ์ข้อสอบ
5. ทดลองใช้แบบสอบครั้งที่ 1 แล้วนำผลมาทำการวิเคราะห์คุณภาพทั้งรายข้อและรายฉบับ
6. ดำเนินการปรับแก้ข้อสอบ
7. ทดลองใช้แบบสอบครั้งที่ 2 แล้วนำผลมาทำการวิเคราะห์คุณภาพทั้งรายข้อและรายฉบับ
8. ดำเนินการปรับแก้ข้อสอบ (ถ้ายังบกพร่องต้องแก้ไขและทำการวิเคราะห์ใหม่จนได้ค่าแสดงคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสม)

9. สร้างเกณฑ์ในการแปลความหมายคะแนน

10. จัดทำรายงานความก้าวหน้าและคู่มือการใช้

พิชิต ฤทธิจรูญ (2551, หน้า 215-217) กล่าวถึงหลักการสร้างแบบทดสอบมีหลักปฏิบัติดังนี้

1. วิเคราะห์หลักสูตร และทำตารางวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อกำหนดเนื้อหาพฤติกรรมหรือสมรรถภาพที่ต้องการจะวัดและจำนวนข้อสอบที่จะสร้างในแต่ละเนื้อหาและแต่ละพฤติกรรมที่จะวัด

2. กำหนดรูปแบบของแบบทดสอบ โดยมีหลักในการพิจารณาเลือกรูปแบบของแบบทดสอบดังนี้ คือ

2.1 จุดประสงค์ของการสอบ

2.2 เวลาที่ใช้ในการสร้างแบบทดสอบและการตรวจให้คะแนน

2.3 จำนวนนักเรียนที่จะทดสอบ

2.4 เครื่องอำนวยความสะดวกในการจัดทำแบบทดสอบ และสร้างแบบทดสอบปรนัย ต้องใช้วัสดุและอุปกรณ์มากกว่าอัตนัย

2.5 แบบทดสอบปรนัยค่อนข้างใช้ทักษะในการสร้างมากกว่าแบบทดสอบอัตนัย แต่ในการตรวจให้คะแนนแบบทดสอบอัตนัยต้องใช้ทักษะในการอ่านมากกว่าแบบทดสอบแบบปรนัย

2.6 ขอบเขตของเนื้อหาสาระ แบบทดสอบปรนัยสามารถวัดได้ในขอบเขตของเนื้อหาสาระที่กว้าง ส่วนแบบทดสอบอัตนัยวัดได้ในขอบเขตของเนื้อหาสาระที่ค่อนข้างจำกัด

3. เขียนข้อสอบ โดยวิธีการดังนี้

3.1 เขียนข้อสอบให้สอดคล้องกับพฤติกรรมที่ต้องการจะวัดตามตารางวิเคราะห์หลักสูตร

3.2 เขียนข้อคำถามให้ชัดเจน สั้น กระชับ ควณถามในเรื่องที่ผู้เรียนควรรู้

3.3 ใช้ภาษาให้เหมาะสมกับวัยและความสามารถของผู้เรียน

3.4 ควรเขียนข้อคำถามให้มากกว่าจำนวนที่ใช้จริงประมาณร้อยละ 5-15 สำหรับไว้คัดเลือกหลังการตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบแล้ว

3.5 ควรเขียนข้อคำถามทันทีเมื่อเสร็จสิ้นการสอนในแต่ละเรื่องหรือแต่ละบท

3.6 หลีกเลี่ยงการเขียนข้อคำถามที่ชี้แนะคำตอบ

3.7 เมื่อเขียนคำถามเสร็จแล้วควรตรวจสอบ โดยตรวจสอบกับหลักเกณฑ์จากการเขียนข้อสอบแต่ละแบบที่ใช้ รวมทั้งตรวจสอบความสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่ต้องการวัด

4. พิมพ์แบบทดสอบฉบับทดลอง โดยนำข้อสอบที่เขียนไว้แล้วมาพิมพ์เป็นแบบทดสอบมีคำชี้แจง คำอธิบายวิธีการทำข้อสอบ หรือรายละเอียดอื่น ๆ ตามความจำเป็น

5. ตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบ โดยหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ซึ่งอาจใช้วิธีการหาดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับจุดประสงค์การเรียนรู้

6. ทดลองสอบและหาคุณภาพรายข้อและคุณภาพทั้งฉบับ โดยสอบกับกลุ่มที่คล้ายคลึงกับกลุ่มที่ต้องการทดสอบจริง แล้ววิเคราะห์ค่าความยาก ค่าอำนาจจำแนก เพื่อคัดเลือกข้อสอบที่ดีไว้ และปรับปรุงข้อสอบที่มีคุณภาพไม่ถึงเกณฑ์เพื่อนำไปทดลองอีกครั้งและหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเพื่อนำไปใช้จริงต่อไป

จากการศึกษาแนวคิด หลักการสร้างแบบทดสอบ นั้น สรุปว่าควรมีหลักในการสร้างแบบทดสอบดังนี้ เริ่มต้นจากการวิเคราะห์หลักสูตร กำหนดรูปแบบของแบบทดสอบ เขียนข้อสอบ พิมพ์ ตรวจสอบคุณภาพ ทดลองสอบแล้วหาคุณภาพของข้อสอบ ปรับปรุง และคัดเลือกข้อสอบที่ดีเพื่อนำไปใช้ทดลอง

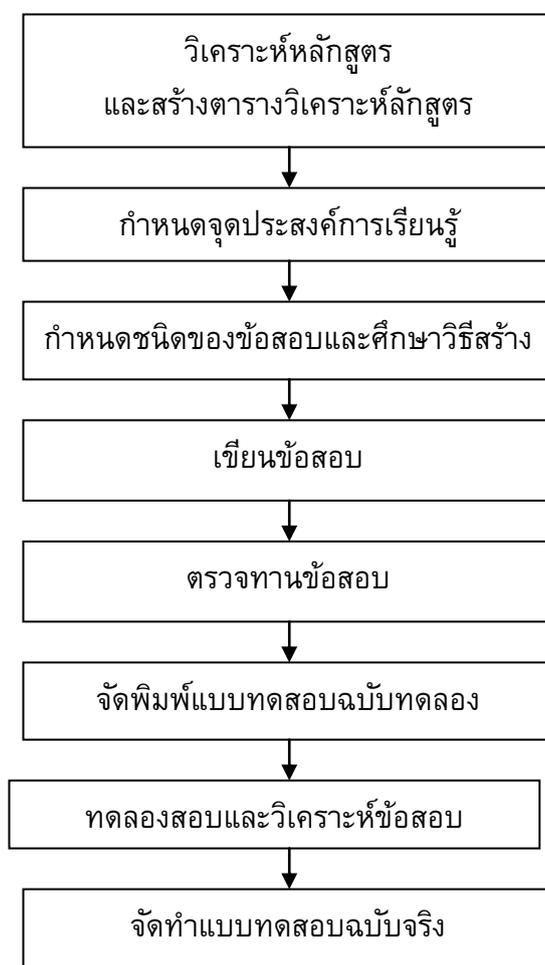
4. ขั้นตอนในการสร้างแบบทดสอบ

บุญชม ศรีสะอาด (2540, หน้า 29) ได้เสนอขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบอิงเกณฑ์ดังต่อไปนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบทดสอบ
2. ศึกษาทฤษฎี วิธีการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบทดสอบอิงเกณฑ์
3. วิเคราะห์เนื้อหาและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
4. เขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม
5. ให้ผู้เชี่ยวชาญในเนื้อหาพิจารณาจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมว่าสอดคล้องกับเนื้อหาของบทเรียนหรือไม่
6. เขียนข้อสอบวัดตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม
7. ให้ผู้เชี่ยวชาญในเนื้อหาวิชาและทางด้านวัดผลพิจารณาว่าแต่ละข้อวัดตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมหรือไม่ เลือกข้อที่เหมาะสม
8. ทดสอบครั้งที่ 1
9. วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อและปรับปรุง
10. ทดสอบครั้งที่ 2
11. วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อและปรับปรุง
12. ทดสอบครั้งที่ 3
13. วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ จุดตัด ความเชื่อมั่น และความเที่ยงตรง
14. จัดทำคู่มือการใช้แบบทดสอบและจัดพิมพ์แบบทดสอบเป็นรูปเล่ม

อีกทั้ง พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2552, หน้า 97-99) ได้เสนอขั้นตอนในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์หลักสูตรและสร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตร
2. กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้
3. กำหนดชนิดของข้อสอบและศึกษาวิธีสร้าง
4. เขียนข้อสอบ
5. ตรวจสอบข้อสอบ
6. จัดพิมพ์แบบทดสอบฉบับทดลอง
7. ทดลองสอบและวิเคราะห์ข้อสอบ
8. จัดทำแบบทดสอบฉบับจริง

ภาพ 3 ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์

ที่มา: พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2552, หน้า 99)

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2545, หน้า 545) สรุปขั้นตอนสำคัญในการสร้างข้อสอบทั้งหมด 6 ขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดคุณลักษณะของสิ่งที่จะวัด

2. การกำหนดแบบของข้อสอบ
3. การเขียนข้อสอบ
4. การพัฒนาข้อสอบ
5. การสร้างเกณฑ์ในการแปลความหมายคะแนน
6. จัดทำรายงานและคู่มือการใช้

จากการศึกษา แนวคิด วิธีการของนักการศึกษาในการสร้างแบบทดสอบ ผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิดของพิชิต ฤทธิ์จรูญ มาปรับใช้ในการสร้างข้อแบบทดสอบ สรุปว่าขั้นตอนในการสร้างแบบทดสอบนั้น ประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้ คือ วิเคราะห์หลักสูตร กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ กำหนดชนิดของข้อสอบและศึกษาวิธีสร้าง ตรวจทานข้อสอบ จัดพิมพ์แบบทดสอบฉบับทดลอง ทดลองสอบและวิเคราะห์ข้อสอบ หากคุณภาพของข้อสอบ ปรับปรุง และคัดเลือกข้อสอบที่ดีและจัดทำแบบทดสอบฉบับจริง

5. ลักษณะของแบบทดสอบที่ดี

แบบทดสอบหรือข้อสอบนับเป็นเครื่องมือวัดผลที่มีคุณค่าและสำคัญที่สุด แบบทดสอบที่จะนำไปใช้ต้องมีคุณภาพโดยเฉพาะแบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้น หรือแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้เสนอลักษณะของแบบทดสอบที่ดีไว้ดังนี้

บุญชม ศรีสะอาด (2540, หน้า 81-89) เสนอคุณลักษณะที่ดีของแบบทดสอบดังนี้

1. แบบทดสอบที่ดีต้องเที่ยงตรง (validity) คือแบบทดสอบที่สามารถทำหน้าที่วัดสิ่งที่เราต้องการจะวัดได้อย่างถูกต้องตามความมุ่งหมาย ความเที่ยงตรงย่อมขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์หรือวัดอุปประสงค์ของเรื่องที่จะวัด ความเที่ยงตรงของแบบทดสอบมี 4 ด้านดังนี้

1.1 ความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (content validity) หมายถึง ข้อทดสอบนั้นมีคำถามสอดคล้องตรงตามเนื้อเรื่อง หรือเนื้อหาวิชาตามที่ระบุไว้ในหลักสูตรเพียงใด

1.2 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (construct validity) หมายถึงความสามารถของแบบทดสอบที่จะวัดสมรรถภาพสมองด้านต่าง ๆ ได้ตรงตามที่ระบุไว้ในหลักสูตร

1.3 ความเที่ยงตรงตามสภาพ (concurrent validity) หมายถึงแบบทดสอบนั้นสามารถช่วยให้กะประมาณสถานภาพอันแท้จริงของนักเรียนในปัจจุบันถูกต้องปานใด

1.4 ความเที่ยงตรงตามพยากรณ์ (predictive validity)

2. แบบทดสอบที่ดีต้องยุติธรรม (fair)

3. แบบทดสอบที่ดีต้องถามลึก (searching) คือข้อคำถามของแบบทดสอบต้องไม่ถามแค่ความรู้ความจำตามตำรา แต่ถามนำความรู้จากตำรา ไปวิเคราะห์ไปขยายและนำไปใช้เป็นตัว

4. แบบทดสอบที่ดีต้องยกยู่เป็นเยี่ยงอย่าง (exemplary) คือข้อคำถามนั้นมีลักษณะท้าทายให้ชวนคิด ไม่ใช่คำถามซ้ำซากน่าเบื่อหน่าย

5. แบบทดสอบที่ดีต้องจำเพาะเจาะจง (definite) คืออ่านคำถามแล้วต้องเข้าใจแจ่มชัดว่าถามอะไร ไม่คลุมเครือ

6. แบบทดสอบที่ดีต้องปรนัย(objectivity) คือ มีความแจ่มชัดในความหมายของคำถาม วิธีตรวจหรือมาตรฐานการให้คะแนนและแจ่มชัดในการแปลความหมายของคะแนนนั้น ๆ

7. แบบทดสอบที่ดีต้องมีประสิทธิภาพ (efficiency) คือสามารถให้คะแนนที่เที่ยงตรงและเชื่อถือได้มากที่สุด

8. แบบทดสอบที่ดีต้องยากพอเหมาะ (difficulty) ข้อสอบที่ดีจะต้องให้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับหรือสูงกว่า 50% ของคะแนนเต็มเล็กน้อย

9. แบบทดสอบที่ดีต้องมีอำนาจจำแนก(discrimination) คือสามารถวัดได้ทุกระดับความสามารถ แจกแจงคนออกเป็นประเภทได้ทุกระดับตั้งแต่อ่อนสุดจนถึงเก่งสุด คนเก่งมักต้องเป็นผู้ตอบถูกมากกว่าคนอ่อนข้อสอบที่ดีต้องต้องให้คะแนนกระจายกว้าง

10. แบบทดสอบที่ดีต้องเชื่อมั่นได้ (reliability) คือข้อสอบนั้นสามารถให้คะแนนคงที่ แน่นนอนไม่แปรผัน

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช (2545, หน้า 549-551) กล่าวว่าลักษณะของข้อสอบที่ดีต้องมีลักษณะดังนี้

1 . ความเที่ยงตรง (validity) หมายถึง ข้อคำถามเหล่านั้นในแต่ละข้อที่วัดในสิ่งที่ต้องการวัดนั่นเอง ความตรงแบ่งออกได้ดังนี้

1.1 ความตรงตามเนื้อหา (content validity) ได้แก่การสร้างข้อคำถามให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่ต้องการวัด ข้อสอบวัดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ได้แก่ข้อสอบที่วัดความสอดคล้องกับสัดส่วนของน้ำหนักในด้านพฤติกรรมตามผังการสร้างข้อสอบ

1.2 ความตรงตามโครงสร้าง (construct validity) ได้แก่การสร้างข้อคำถามให้สอดคล้องกับสิ่งที่แสดงถึงสภาพหรือลักษณะของสิ่งนั้น ในกรณี ข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ได้แก่ข้อสอบที่วัดความสอดคล้องกับสัดส่วนของน้ำหนักในด้านพฤติกรรมตามผังการสร้างข้อสอบ

1.3 ความตรงตามเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง (criterion - related validity) ได้แก่ความตรงของข้อสอบตามเกณฑ์ 2 ลักษณะ คือ

1.3.1 ความตรงตามสภาพ (concurrent validity) เป็นความสอดคล้องระหว่างคะแนนที่ได้จากการสอบโดยใช้ข้อสอบนั้น กับสภาพความจริงของบุคคลในลักษณะที่ข้อสอบนั้นวัด

1.3.2 ความตรงตามการพยากรณ์ (predictive validity) เป็นความสอดคล้องระหว่างคะแนนที่ได้จากการสอบโดยใช้ข้อสอบนั้น กับสภาพความเป็นจริงในอนาคตของบุคคลที่เกี่ยวข้องเนื่องกับลักษณะที่ข้อสอบนั้นวัด

2. ความเที่ยง (reliability) หมายความว่า แบบทดสอบฉบับนี้ต้องใช้สอบกับบุคคลใดในระยะเวลาที่ไม่ห่างกันนักคะแนนที่ได้จะไม่ค่อยเปลี่ยนแปลงไปจากการสอบครั้งแรก ๆ การสร้างควรรค่านึงถึงความเหมาะสมของข้อสอบกับระดับความสามารถของผู้สอบ

3. ความเป็นปรนัย (objectivity) หมายความว่า ข้อสอบนั้นมีลักษณะชัดเจนในคำถามที่ทำความเข้าใจตรงกันได้ระหว่างผู้ออกและผู้ตอบทุกคน และมีเกณฑ์ในการให้การให้คะแนนที่ชัดเจน ใครเป็นผู้ตรวจให้คะแนน ผู้ตอบคนใดก็ตาม ผู้ตอบคนนั้นต้องได้คะแนนตรงกันเสมอ การสร้างข้อสอบต้องตั้งคำถามที่ชัดเจน และมีเกณฑ์ในการให้คะแนนที่แน่ชัด

4. ความยากพอเหมาะ (difficulty) หมายถึง ข้อสอบนั้นเหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้สอบในกรณีข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ สาระ ข้อความ สำนวน คำ ฯลฯ ควรรอยู่ในระดับที่สอดคล้องกับระดับความสามารถของผู้สอบ

5. อำนาจจำแนก (discrimination) หมายถึง แต่ละข้อคำถามของข้อสอบสามารถจำแนกได้ว่า คนตอบถูกเก่งจริงและคนตอบผิดอ่อนจริง ไม่ใช่ทั้งคนเก่งและคนอ่อนต่างก็ตอบผิดหรือถูกด้วยกัน แบบทดสอบใดมีอำนาจจำแนกหรือไม่พิจารณาได้จากการกระจายของคะแนนจากการสอบทั้งฉบับ เป็นรูปประจักษ์ว่า แสดงว่าแบบทดสอบนั้นมีอำนาจจำแนกที่ดี

6. มีความสนใจให้อยากตอบ (motivation) หมายถึง เมื่อผู้สอบเห็นข้อสอบก็ให้อยากตอบข้อสอบนั้นด้วยความรู้สึกที่ดี ไม่ใช่รู้สึกเบื่อหน่ายไม่ยอมตอบ การทำให้ข้อสอบสนใจให้อยากตอบมีหลายวิธี เช่น เรียงข้อความจากง่ายไปยาก ควรใช้ภาพประกอบ และควรเป็นการถามในทางสร้างสรรค์

7. การกำหนดเวลาที่พอเหมาะ เวลาในการตอบข้อสอบจะกำหนดจากผู้ที่ยอมรับประมาณ 90% ตอบข้อสอบเสร็จจะเป็นเวลาที่เหมาะสม

8. ความมีประสิทธิภาพ (efficiency) หมายถึง ข้อสอบที่สร้างควรรใช้ได้คุ้มกับงานสอบนั่นเอง มีข้อคำถามที่มีคุณภาพ มีวิธีดำเนินการสอนที่เป็นมาตรฐาน สะดวกทั้งในการตรวจคะแนน การแปลความหมายคะแนน และการรายงานผลการสอบ

สมนึก ภัททิยธนี (2549, หน้า 67-71) เสนอว่า แบบทดสอบที่มีคุณภาพต้องมีลักษณะที่ดี 10 ประการ ดังนี้

1. ความเที่ยงตรง (validity) หมายถึง คุณภาพของแบบทดสอบที่สามารถวัดได้ตรงกับจุดมุ่งหมายที่ต้องการหรือวัดในสิ่งที่ต้องการวัดได้อย่างถูกต้องแม่นยำ ความเที่ยงตรงจึงเปรียบเสมือนหัวใจของการทดสอบ ความเที่ยงตรงของแบบทดสอบทั้ง 4 ด้าน คือ ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง ความเที่ยงตรงตามสภาพ และความเที่ยงตรงตามพยากรณ์

2. ความเชื่อมั่น (reliability) หมายถึง ลักษณะของแบบทดสอบทั้งฉบับที่สามารถวัดได้คงที่ไม่เปลี่ยนแปลงไม่ว่าจะทำการสอบกี่ครั้งก็ตาม

3. ความยุติธรรม (fair) หมายถึง ลักษณะของแบบทดสอบที่ไม่เปิดโอกาสให้มี การได้เปรียบเสียเปรียบในกลุ่มผู้เข้าสอบด้วยกัน ไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนทำข้อสอบโดยการเดา ผู้ที่ทำข้อสอบได้ควรจะเป็นนักเรียนที่เก่งและขยันเท่านั้น แบบทดสอบที่ใช้สอบกับนักเรียนทุกคน ต้องเป็นชุดเดียวกัน

4. ความลึกของคำถาม (searching) หมายถึงข้อสอบแต่ละข้อนั้นจะต้องไม่ถามผิวเผิน หรือถามประเภทความรู้ความจำต้องถามให้นักเรียนนำความรู้ความเข้าใจไปคิดดัดแปลงแก้ปัญหาจึงตอบได้

5. ความยั่วยุ (exemplary) หมายถึง แบบทดสอบที่นักเรียนทำไม่ควรซ้ำซาก น่าเบื่อ ควรยั่วยุให้อยากตอบและเรียงจากข้อง่ายไปหาข้อยาก

6. ความจำเพาะเจาะจง (definition) หมายถึง ข้อสอบที่มีแนวทางหรือทิศทาง การถามตอบชัดเจนไม่คลุมเครือ

7. ความเป็นปรนัย (objective) แบบทดสอบต้องมีความเป็นปรนัย 3 ประการ คือ ตั้งคำถามได้ชัดเจนผู้สอบทุกคนเข้าใจความหมายตรงกัน ตรวจสอบให้คะแนนตรงกัน แม้ตรวจหลายครั้งหรือหลายคนก็ตาม และแปลความหมายของคะแนนได้เหมือนกัน

8. ประสิทธิภาพ (efficiency) หมายถึงแบบทดสอบที่มีจำนวนข้อมากพอประมาณ ใช้เวลาสอบพอเหมาะประหยัดค่าใช้จ่าย จัดทำแบบทดสอบด้วยความปราณีต ตรวจได้รวดเร็ว รวมถึงสถานการณ์ในการสอบที่ดีด้วย

9. อำนาจจำแนก (discrimination) หมายถึง ความสามารถของข้อสอบในการ จำแนกผู้สอบที่มีคุณลักษณะ หรือความสามารถแตกต่างกันออกจากกันได้ ข้อสอบที่ดีต้องมี อำนาจจำแนกสูง

10. ความยาก (difficulty) หมายถึง จำนวนคนตอบข้อสอบได้ถูกมากน้อย เพียงใดหรืออัตราส่วนของจำนวนคนตอบถูกกับจำนวนคนทั้งหมดที่เข้าสอบ ข้อสอบที่ดีคือ ข้อสอบที่ไม่ยากหรือง่ายเกินไป

สรุปว่า ลักษณะของข้อสอบที่ดีต้องประกอบไปด้วยลักษณะดังต่อไปนี้ มีความเที่ยงตรง มีความเชื่อมั่น มีความเป็นปรนัย มีประสิทธิภาพ มีอำนาจจำแนก มีค่าความยากพอเหมาะ

เจตคติ

1. ความหมายของเจตคติ

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเจตคติ (attitude) หรือทัศนคติ ที่มีต่อการเรียน และการอ่านภาษาอังกฤษ นักการศึกษาบางท่านอาจใช้คำว่าเจตคติ บางท่านใช้คำว่าทัศนคติ พบว่ามีผู้กล่าวถึงความหมายของเจตคติไว้หลายทัศนะดังนี้

กาลัก เต๊ะซันหมาก (2553, หน้า 134) ได้กล่าวถึงความหมายของเจตคติว่า เจตคติ หมายถึง ผลรวมทั้งหมดที่เกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิดของบุคคลอันเป็นผลเนื่องมาจากการเรียนรู้หรือประสบการณ์ และเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมต่อสิ่งเร้าไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่งซึ่งอาจเป็นไปในทางสนับสนุนหรือทางต่อต้านก็ได้ เช่น ชอบ หรือไม่ชอบ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย

ธีรวิทย์ เอกะกุล (2549, หน้า 149) ให้ความหมายของคำว่า เจตคติ ตรงกับภาษาอังกฤษว่า attitude มีรากศัพท์มาจากภาษาละตินว่า aptus แปลว่า โน้มเอียง เหมาะสม และสรุปไว้ว่า เจตคติ เป็นพฤติกรรมหรือความรู้สึกทางด้านจิตใจที่มีต่อสิ่งเร้าหนึ่งในทางสังคม รวมทั้งเป็นความรู้สึกที่เกิดจากการเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งเร้าหรือเกี่ยวกับประสบการณ์ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2545, หน้า 776) กล่าวว่า เจตคติ เป็นสิ่งที่มีความคุมหรือมีอิทธิพลต่อบุคคลในการเลือกที่จะแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

ยุทธ ไทวรรณ (2552, หน้า 36) กล่าวสรุปว่า เจตคติ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่อาจแสดงออกรูปความคิด พฤติกรรม ต่อสิ่งนั้น ๆ ในทางบวกหรือทางลบ เช่น เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ชอบ ไม่ชอบ

ล้วน สายยศ (2543, หน้า 50) กล่าวว่า เจตคติเป็นเรื่องราวของความรู้สึกที่พอใจและไม่พอใจที่มีต่อบุคคลหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งอิทธิพลทำให้แต่ละคนสนองตอบสิ่งเร้าแตกต่างกัน

วิไลวรรณ ศรีสงคราม, และคนอื่น ๆ (2549, หน้า 260) กล่าวว่า เจตคติ หมายถึง ทำที่ความรู้สึก ความเชื่อ และแนวโน้มของพฤติกรรมของบุคคลที่มีต่อบุคคล หรือสิ่งของ หรือความคิด เจตคติที่ทั้งทางบวกและทางลบ เจตคติทางบวกทำให้ปฏิบัติออกมาในทางบวก เจตคติในทางลบ ทำให้ปฏิบัติออกมาในทางลบ อีกนัยหนึ่ง คือ สภาวะความพร้อมทางจิตใจที่เกี่ยวข้องกับความคิด ความรู้สึกและแนวโน้มของพฤติกรรมที่บุคคลมีต่อบุคคล สิ่งของและสถานการณ์ต่าง ๆ ไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง ย่อมปฏิบัติออกมาในทางบวก แต่ถ้ามีทำที่ความรู้สึกเชิงลบก็จะปฏิบัติออกมาทางลบ

สุรงค์ ไคว้ตระกูล (2552, หน้า 396) ได้ให้ความหมายของคำว่า ทศนคติ เป็นอชฌาสัย หรือแนวโน้มที่มีต่ออิทธิพลต่อพฤติกรรมสนองตอบต่อสิ่งแวดล้อมหรือสิ่งเร้า อาจเป็นได้ทั้งคน วัตถุสิ่งของ หรือความคิด ทศนคติอาจเป็นบวกหรือลบถ้าบุคคลใดมีทศนคติบวกต่อสิ่งใด ก็จะมีพฤติกรรมที่จะเผชิญกับสิ่งนั้น ถ้ามีทศนคติลบก็จะหลีกเลี่ยง ทศนคติเป็นสิ่งที่เรียนรู้และเป็นการแสดงออกของค่านิยมและความเชื่อของบุคคล

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2550, หน้า 64) กล่าวว่า เจตคติ เป็นเรื่องของความรู้สึกทั้งที่พอใจและไม่พอใจ ที่บุคคลมีต่อสิ่งต่าง ๆ รอบตัว ซึ่งมีอิทธิพลทำให้แต่ละคนสนองตอบต่อสิ่งเร้าแตกต่างกัน

เอมอร์ จังศิริพรปกรณ์ (2550, หน้า 151) กล่าวว่า เจตคติเป็นความรู้สึกชื่นชอบต่อบุคคลหรือสิ่งของ

จาโคโบวิต (Jakobovits, 1970) อ้างถึงใน อัจฉรา วงศ์โสธร (2544, หน้า 46) ได้อธิบายถึงความหมายของทัศนคติว่าหมายถึง ความสนใจซึ่งเป็นสภาวะที่มีแรงผลักดันอยู่ภายใต้ตัวบุคคลนั่นเอง

แม็ค ไควร์ (Mc Quire, 1969) อ้างถึงใน อัจฉรา วงศ์โสธร (2544, หน้า 46) กล่าวว่า ทัศนคติเป็นสภาพที่เกิดขึ้นจากความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ 3 ประการ คือ ความรู้ ความรู้สึก หรือความชอบและการกระทำอีกทั้ง

อัลพอร์ต (Allport, 1935) อ้างถึงใน อัจฉรา วงศ์โสธร (2544, หน้า 46) กล่าวถึงคำจำกัดความของ ทัศนคติว่า หมายถึง สภาวะทางจิตใจของบุคคลที่มีต่อค่านิยม เช่น เงิน ชื่อเสียง เอมอร์ จังศิริพรปกรณ์ (2550, หน้า 151) กล่าวว่า เจตคติเป็นความรู้สึกชื่นชอบต่อบุคคลหรือสิ่งของ

สรุปว่า เจตคติ หมายถึง การแสดงออกทางความรู้สึก ความคิดเห็นและท่าทีของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในทางบวก เช่น ชอบ พอใจ ทางลบ เช่น ไม่พอใจ ไม่ชอบ ช่วยก่อให้เกิดความพึงพอใจในการเรียน เจตคติเป็นผลเนื่องมาจากประสบการณ์ จึงสร้างได้และเปลี่ยนแปลงได้ ครูจึงควรปลูกฝังเจตคติที่ดีให้แก่นักเรียนและเจตคติมีบทบาทความสำคัญต่อการเรียนและการอ่านภาษาอังกฤษอย่างมากด้วย

2. องค์ประกอบของเจตคติ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2545, หน้า 776) กล่าวว่า เจตคติมีส่วนประกอบ 3 ประการคือ

1. ความรู้สึก การมีความรู้สึกทางบวก (ชอบ เห็นด้วย ยอมรับ ฯลฯ) ความรู้สึกทางลบ (ไม่ชอบ ไม่เห็นด้วย ไม่ยอมรับ ฯลฯ) ที่บุคคลมีต่อสิ่งต่าง ๆ เช่น การเห็นด้วยในการเคารพทรัพย์สินของผู้อื่น

2. พฤติกรรม การแสดงออกในรูปการกระทำทางกายหรือทางวาจาของบุคคลต่อสิ่งต่าง ๆ อันเนื่องมาจากความรู้และความรู้สึกที่บุคคลมีต่อสิ่งนั้น

3. ความรู้ การมีความรู้เกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งและการรู้กระบวนการหรือขั้นตอนการปฏิบัติสิ่งนั้น ความรู้ในที่นี้รวมหมายถึงความรู้ของบุคคลเกี่ยวกับความคาดหวังถึงผลที่จะได้รับจากการกระทำนั้น

วิไลวรรณ ศรีสงคราม,และคนอื่น ๆ (2549, หน้า 261) ได้แบ่งองค์ประกอบของเจตคติที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันมีอยู่ 3 องค์ประกอบด้วยกันดังนี้

1. องค์ประกอบที่เกี่ยวกับการรับรู้ การคิด ความเข้าใจ (cognitive component) เป็นความรู้ความเข้าใจที่บุคคลมีต่อสิ่งเร้า (คน สิ่งของ สถานการณ์)

2. องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึก (affective component) เป็นความรู้สึกที่แสดงออกต่อสิ่งเร้าตามประสบการณ์ที่ได้รับมาทั้งทางบวกและทางลบ เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย องค์ประกอบทางด้านอารมณ์ และความรู้สึกนี้ถือว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุด

3. องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับแนวโน้มของการกระทำหรือพฤติกรรม (action tendency component หรือ behavioral component)

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2550, หน้า 64-65) สรุปไว้ว่าเจตคติที่บุคคลแสดงออกนั้นมี 2 ด้าน คือ

1. เจตคติทางบวก (positive attitude) ซึ่งหมายถึง เจตคติที่บุคคลมีต่อสิ่งต่าง ๆ ในลักษณะที่ดี เป็นไปทางบวก คือ การยอมรับโดยสังเกตจากพฤติกรรมที่แสดงออกในทางชอบ พอใจ ถูกใจ และเห็นว่าสิ่งนั้นมีประโยชน์

2. เจตคติทางลบ (negative attitude) หมายถึง เจตคติที่บุคคลมีต่อสิ่งต่าง ๆ ในลักษณะที่ไม่ดี เป็นไปในทางลบ คือ การไม่ยอมรับโดยสังเกตจากพฤติกรรมที่แสดงออกในทางไม่ชอบ ไม่พอใจ ไม่ถูกใจ ไม่มีประโยชน์ ไม่เห็นด้วย

ยามาชิตะ (Yamashita, 2004, p.1) ได้สรุปองค์ประกอบของเจตคติในการอ่านว่ามีอยู่ 3 องค์ประกอบดังนี้

1. องค์ประกอบด้านความคิด (cognitive)
2. องค์ประกอบด้านอารมณ์ความรู้สึก (affective)
3. องค์ประกอบด้านการแสดงออกถึงความพยายาม (conative)

สรุปว่า องค์ประกอบของเจตคตินั้นควรประกอบไปด้วย 3 องค์ประกอบหลัก คือ องค์ประกอบด้านการรับรู้ การคิด องค์ประกอบด้านอารมณ์ความรู้สึก และองค์ประกอบด้านการแสดงออกทางพฤติกรรม

3. ลักษณะของเจตคติ

นักจิตวิทยาและนักการศึกษาได้กล่าวถึงลักษณะของเจตคติที่ทำให้เข้าใจง่ายดังนี้ พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2551, หน้า 223) เสนอถึงลักษณะที่สำคัญของเจตคติมีดังนี้

1. เจตคติเป็นเรื่องเกี่ยวกับอารมณ์และความรู้สึกของบุคคล ในการวัดเจตคติจึงต้องถามเกี่ยวกับความรู้สึก ความเชื่อ ความศรัทธา จะไม่ถามเกี่ยวกับข้อเท็จจริง

2. เจตคติของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งจะมีการแสดงออกอย่างมีทิศทางว่าไปในทางบวกหรือทางลบและมีปริมาณของความรู้สึกหรือระดับความเข้มข้นตามแนวทิศทางตั้งแต่บวกน้อย ๆ จนถึงบวกมาก ๆ หรือตั้งแต่ลบมาก ๆ จนถึงลบน้อย ๆ ดังนั้นการวัดเจตคติจึงให้ทราบทั้งทิศทางและระดับความเข้มข้นของเจตคติ

3. เจตคติของบุคคลเกิดจากการเรียนรู้มากกว่ามีมาเองแต่กำเนิด ถ้าเรียนรู้สิ่งใด มีคุณค่าก็จะเกิดเจตคติที่ดีต่อสิ่งนั้น ถ้าเรียนรู้สิ่งใดไม่มีคุณค่าก็จะเกิดเจตคติที่ไม่ดีต่อสิ่งนั้น ถ้า สิ่งใด บุคคลไม่เคยรู้จักไม่เคยเรียนรู้เลยก็จะไม่เกิดเจตคติต่อสิ่งนั้น

4. เจตคติของบุคคลมีความคงเส้นคงวา ไม่ค่อยเปลี่ยนแปลงได้ง่าย ๆ แต่สามารถ เปลี่ยนแปลงได้เมื่อบุคคลได้รับการพัฒนาเกิดการเรียนรู้ต่อสิ่งนั้น

5. เจตคติของบุคคลไม่สามารถวัดหรือสังเกตเห็นได้โดยตรง การวัดเจตคติจึงเป็น การวัดทางอ้อมโดยใช้แบบวัดเจตคติเป็นสิ่งเร้าให้ผู้ถูกวัดเจตคติแสดงพฤติกรรมออกมาด้วยการ ตอบแบบวัดเจตคติแล้วแปลความหมายของผลการวัดนั้น

วิไลวรรณ ศรีสงคราม, และคนอื่น ๆ (2549, หน้า 26) สรุปรวมเกี่ยวกับลักษณะ ของเจตคติไว้ดังนี้

1. เจตคติเป็นสิ่งที่เรียนรู้ได้
2. เจตคติมีลักษณะที่คงทนยาวนานพอสมควร
3. เจตคติมีลักษณะของการประเมินค่าอยู่ในตัว คือ จะบอกลักษณะดี ไม่ดี ชอบ ไม่ชอบ เป็นต้น
4. เจตคติทำให้บุคคลที่เป็นเจ้าของพร้อมที่จะตอบสนองต่อที่หมายของเจตคติ
5. เจตคติบอกถึงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับบุคคล บุคคลกับสิ่งของ และ บุคคลกับสถานการณ์

เอมอร จังศิริพรปกรณ์ (2550, หน้า 151) กล่าวถึงลักษณะของเจตคติที่คล้ายคลึง กันมีดังต่อไปนี้

1. เป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้และการสั่งสมประสบการณ์ของแต่ละบุคคล ทั้งทางตรงและทางอ้อม
2. มีเป้าหมายที่อาจเป็นสิ่งของ บุคคล สถานที่ หรือสถานการณ์ก็ได้
3. มีทิศทาง ที่แสดงความรู้สึกของบุคคลเป็นไปได้ทั้งทางบวกและทางลบ
4. มีความเข้มที่แสดงระดับความมากน้อยของความรู้สึก เช่น ชอบมาก ชอบน้อย
5. มีความคงเส้นคงวา ไม่เปลี่ยนแปลงง่ายในช่วงเวลาหนึ่ง เนื่องจากเกิดจาก การสั่งสมประสบการณ์มาเป็นเวลานานพอสมควร จึงมีความคงทนพอควร แต่อาจเปลี่ยนแปลง ได้ถ้าเวลาเปลี่ยนไป

6. มีความพร้อมที่จะแสดงออกอย่างเด่นชัด

สุรางค์ ไคว์ตระกูล (2552, หน้า 397) ได้แบ่งลักษณะของทัศนคติไว้ ดังนี้

1. ทัศนคติเป็นสิ่งที่เรียนรู้
2. ทัศนคติเป็นแรงจูงใจที่ทำให้บุคคลกล้าเผชิญกับสิ่งเร้าหรือหลีกเลี่ยง ทัศนคติ จึงมีทั้งทางบวกและลบ

3. ทศนคติจึงประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 อย่าง คือ องค์ประกอบเชิงความรู้สึก อารมณ์ องค์ประกอบเชิงปัญญาหรือการรู้จัก และองค์ประกอบเชิงพฤติกรรม

4. ทศนคติเปลี่ยนแปลงได้ง่าย อาจจะเปลี่ยนแปลงในทางบวกหรือลบ หรือเป็นการเปลี่ยนแปลงความเข้มข้นหรือ มากหรือน้อย ทศนคติบางอย่างอาจจะหยุดเลิกไปได้

5. ทศนคติเปลี่ยนแปลงตามชุมชนหรือสังคมที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิก

6. สังคมประกิต มีความสำคัญต่อพัฒนาการทศนคติของเด็กโดยเฉพาะทศนคติต่อความคิดและหลักการที่เป็นนามธรรม

สรุปว่า ลักษณะของเจตคติประกอบด้วยลักษณะที่เกิดจากการเรียนรู้และการสั่งสมประสบการณ์ของแต่ละบุคคลทั้งทางตรงและทางอ้อมแล้วแสดงออกมาทางด้านความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรม

4. วิธีการสร้าง ส่งเสริม เปลี่ยนแปลงและปัจจัยที่ก่อให้เกิดเจตคติ

เจตคติเกิดจากการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัว ทั้งทางตรงและทางอ้อม ดังนั้น วิธีการสร้าง วิธีการส่งเสริม หรือวิธีการเปลี่ยนแปลงเจตคติ ตลอดจนปัจจัยที่ก่อให้เกิดเจตคดีย่อมมีความสำคัญ ดังที่นักการศึกษาหลายท่านได้เสนอไว้ดังนี้

ไวโลวรรณ ศรีสงคราม, และคนอื่น ๆ (2549, หน้า 26) กล่าวถึงปัจจัยที่ก่อให้เกิดเจตคติดังนี้

1. ประสบการณ์โดยตรงและประสบการณ์ในอดีต การมีประสบการณ์โดยตรง หรือมีประสบการณ์ในอดีตกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งมีผลต่อการเกิดเจตคติหรือพัฒนาเจตคติ

2. ครอบครัว ครอบครัวเป็นแหล่งสำคัญในการสร้างเจตคติการอบรมสั่งสอน เลี้ยงดูของพ่อแม่ในวัยก่อนเข้าเรียนมีผลต่อการสร้างเจตคติอย่างมาก

3. อิทธิพลของกลุ่มต่าง ๆ กลุ่มของสังคม เช่น กลุ่มเพื่อน กลุ่มวิชาชีพ กลุ่มสถาบันการศึกษา ทุกกลุ่มมีอิทธิพลต่อการสร้างเจตคติ ค่านิยม ความเชื่อ

4. สื่อต่าง ๆ ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ วารสาร ภาพยนตร์ และอื่น ๆ เป็นสื่อกลางในการสร้างเจตคติได้ทั้งในทางบวกและทางลบ

สิทธิโชค วรรณสันติกุล (2546, หน้า 130-140) กล่าวถึงหลักการสำคัญในการเปลี่ยนเจตคติมีวิธีการ 3 ขั้น ดังนี้

1. ขั้นสร้างความสนใจ (attention) ก่อนที่จะส่งสารไปเพื่อเปลี่ยนแปลงเจตคติ ต้องทำให้ผู้รับใส่ใจในตัวสารเสียก่อนโดยทั่วไปมักจะใช้แหล่งของสารเป็นตัวให้ผู้รับสารเกิดความใส่ใจหรืออาจใช้ธรรมชาติของการรับรู้ของมนุษย์มาสร้างความใส่ใจ

2. ขั้นการทำความเข้าใจ (comprehension) ผู้ส่งสารต้องทำให้ผู้รับเกิดความเข้าใจความหมายของสารให้ได้หลังจากที่ให้ผู้รับเกิดความใส่ใจแล้ว

3. **ขั้นการยอมรับ (acceptance)** ผลของการสื่อความสารที่ส่งไปยังผู้รับสาร ต้องพยายามให้มีความหมายตรงกับความต้องการของเขา เขาจึงจะยอมรับสาร

4. **ขั้นการจดจำ (retention)** การสื่อความหมายเพื่อแลกเปลี่ยนเจตคติต้องทำให้ผู้รับสารจำได้ อิทธิพลของสารควรจะยังอยู่ในตัวผู้รับได้นานเพื่อผลในการปฏิบัติในตอนหลัง ในการส่งเสริมเจตคติต่อการเรียนก็มีหลายวิธี ซึ่งนักวิชาการอีกท่านหนึ่ง คือ อารมณ์ ใจเที่ยง (2550, หน้า 64-65) ได้สรุปว่าครูผู้สอนเป็นผู้มีความสำคัญในการส่งเสริมให้เกิดเจตคติได้หลายวิธีดังนี้

1. ให้ข้อเท็จจริงที่ถูกต้องแก่ผู้เรียน
2. ชักจูงให้ผู้เรียนเกิดการยอมรับ
3. จัดกิจกรรมที่เร้าให้เกิดการยอมรับ
4. ให้เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อให้เกิดประสบการณ์ตรง
5. สร้างความประทับใจแก่ผู้เรียน
6. ส่งเสริมให้อ่านหนังสือ
7. จัดสิ่งแวดล้อมและสถานการณ์ให้ใหม่

กล่าวสรุปได้ว่า วิธีการสร้างหรือเปลี่ยนแปลงเจตคตินั้นมีหลายวิธี คือ ผู้สอนควรจัดกิจกรรมกระตุ้นให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วม น่าสนใจ เกิดความประทับใจและยอมรับและควรมีการเสริมแรงเพิ่มด้วยเพื่อเป็นการส่งเสริมให้เกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียน และอิทธิพลที่มีผลต่อการเกิดเจตคตินั้นมีหลายอย่างซึ่งอาจจะมาจากประสบการณ์ ครอบครัว สิ่งแวดล้อม หรือสื่อต่าง ๆ

5. เจตคติต่อการอ่านภาษาอังกฤษ

เจตคติต่อการอ่านนั้นมีความสำคัญยิ่งโดยเฉพาะการอ่านภาษาอังกฤษ มีนักการศึกษาหลายท่านกล่าวถึงเจตคติต่อการอ่านที่แตกต่างกันไป ดังนี้

มิฮันโดอส (Mihandoost, 2011, p.180) กล่าวว่า องค์ประกอบของเจตคติมี 3 ประการ คือ องค์ประกอบด้านความคิด (cognitive component) ด้านอารมณ์ความรู้สึก (emotional component) และด้านพฤติกรรมกระทำ (behavioral component) ซึ่งสอดคล้องกับ สัจฉลีย์ วิจิจินดา (2554, หน้า 46) และ ยามาชิตะ (Yamashita, 2004, p. 3) ได้สรุปองค์ประกอบของเจตคติในการอ่าน มี 3 องค์ประกอบดังนี้ องค์ประกอบด้านความคิด (cognitive) องค์ประกอบด้านอารมณ์ความรู้สึก (affective) องค์ประกอบด้านการแสดงออกถึงความพยายาม (conative) ความพร้อมการแสดงออก และพฤติกรรม อีกทั้ง อเล็กซานเดอร์, และฟิลเลอร์ (Alexander, & Filler, 1976, p.1) อ้างถึงใน (Yamashita, 2004, p. 3) กล่าวว่า เจตคติต่อการอ่านคือระบบของความรู้สึกที่เกี่ยวข้องกับการอ่านซึ่งเป็นสาเหตุให้ผู้เรียนเข้าถึงหรือหลีกเลี่ยงสถานการณ์การอ่าน หรือ ความคิด จิตใจ ตามด้วยความรู้สึก และอารมณ์ที่ทำให้การอ่านมากหรืออาจเป็นไปได้น้อย

จึงกล่าวได้ว่า เจตคติต่อการอ่านภาษาอังกฤษนั้น หมายถึง ความรู้สึกทางบวก หรือลบและความคิดเห็นที่นักเรียนแสดงออกมาเมื่อได้รับการจัดการเรียนการสอนอ่านวิชาภาษาอังกฤษ

6. หลักการวัดเจตคติ

เอมอร์ จังศิริพรภรณ์ (2550, หน้า 155-164) ได้เสนอหลักการสร้างแบบวัดเจตคติไว้ดังนี้

1. วิธีของเทอร์สโตนและเซฟ (Thurstone and Chave) เป็นแบบวัดเจตคติที่อาศัยกลุ่มบุคคลเป็นผู้พิจารณา เป็นการวัดความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อวัตถุ สิ่งของหรือสถานการณ์ เป็นช่วงต่อเนื่องแบ่งออกเป็น 11 ช่วงที่เท่ากันจากไม่เห็นด้วยมากที่สุดจนเห็นด้วยมากที่สุด เรียกวิธีการสร้างแบบวัดนี้ว่าวิธีกำหนดช่วงให้เท่ากัน (method of equal-appearing intervals) มีขั้นตอนดังนี้

- 1.1 กำหนดตัวแปรที่ต้องการวัด
- 1.2 สร้างข้อความที่แสดงความรู้สึกต่อสิ่งที่จะวัดทั้งด้านบวกและด้านลบ
- 1.3 ประเมินค่าประจำข้อ โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาจากข้อความที่แสดงความรู้สึกที่สร้างขึ้น
- 1.4 นำผลมาวิเคราะห์เพื่อหาความเป็นเอกพันธ์ และค่าระดับความรู้สึกประจำข้อ
- 1.5 คัดเลือกข้อความที่มีคุณภาพไปใช้
- 1.6 ตรวจสอบแบบวัดเจตคติทั้งฉบับ

2. วิธีของลิเคอร์ท (Likert)

ในปี ค.ศ. 1932 ลิเคอร์ท (Likert) เป็นผู้พัฒนาแบบวัดเจตคติที่ใช้วิธีการรวมค่าประเมิน (method of summated ratings) โดยประมาณระดับความเข้มของความคิดเห็นของบุคคล เป็นมาตรวัด 5 ระดับ ที่ประกอบด้วย มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด มีทั้งข้อความทางบวกและข้อความทางลบ การแปลผลจากมาตรวัดในข้อความทางลบจะต้องมีการกลับสเกลแบบวัดวิธีนี้ไม่ต้องให้ผู้ทรงคุณวุฒิตัดสินค่าประจำข้อมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

- 2.1 กำหนดคุณลักษณะ ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม เจตคติที่ต้องการวัด
- 2.2 กำหนดพฤติกรรมหรือรายการที่บ่งชี้ถึงค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม เจตคติที่ต้องการ
- 2.3 เขียนพฤติกรรม หรือรายการที่บ่งชี้ถึงค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม เจตคติที่ต้องการ ซึ่งมีทั้งข้อความที่เป็นบวกและลบ
- 2.4 กำหนดคะแนนและรูปแบบของมาตรประมาณค่า 5 ระดับ ถ้าข้อความเป็นบวกความรู้สึกมากที่สุดจะได้คะแนนสูงสุดคือ 5 คะแนน ในทางตรงข้ามถ้าข้อความ เป็นลบความรู้สึกมากที่สุดจะได้คะแนนต่ำสุด คือ 1 คะแนน

2.5 นำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบพฤติกรรม หรือรายการที่บ่งชี้ถึงค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม เจตคติว่าแต่ละข้อความแสดงถึงคุณลักษณะที่จะวัดหรือไม่ เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา

2.6 ปรับแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ และเรียงลำดับให้เหมาะสม

2.7 นำไปทดลองใช้กับกลุ่มที่ใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง

2.8 นำผลการทดลองมาวิเคราะห์หาคุณภาพของข้อคำถามแต่ละข้อ โดยใช้คะแนนรวมในการแบ่งกลุ่มสูงและต่ำก่อน แล้วจึงนำกลุ่มสูงและต่ำมาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายข้อ โดยใช้สถิติ t-test

2.9 นำข้อคำถามที่มีคุณภาพในการจำแนกมาจัดเรียงแบบสุ่มและจัดพิมพ์

2.10 ทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษา

2.11 ตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดเจตคติทั้งฉบับ โดยตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างด้วยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบ และตรวจสอบความเที่ยงโดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค

3. วิธีของออสกูต ซูซี และแทนเนนเบิร์ก (Osgood Suci and Tannenbaum) ได้พัฒนาแบบวัดเจตคติโดยใช้มาตราการจำแนกความหมายของคำ (semantic differential scale) โดยใช้คำคุณศัพท์ที่เป็นคู่มีความหมายตรงข้ามกันแทนความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งเรานั้น คำคุณศัพท์ที่ใช้ในแต่ละข้อจึงมี 2 คำที่มีความหมายต่างขั้วกัน เช่น สวย-น่าเกลียด มีขั้นตอนการสร้างแบบวัดเจตคติดังนี้

3.1 กำหนดเป้าหมายที่เป็นสิ่งเร้าที่จะกระตุ้นความรู้สึกของผู้ตอบออกมา

3.2 รวบรวมคำคุณศัพท์ที่อธิบายหรือบ่งชี้ถึงเป้าหมายที่เป็นสิ่งเร้า คำคุณศัพท์ มีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ ด้านการประเมินค่า ด้านศักยภาพและองค์ประกอบด้านกิจกรรม

3.3 กำหนดมาตรวัดและคะแนน กำหนดช่วงมาตรวัดระหว่างคำคุณศัพท์ ออสกูตเสนอไว้ 7 ช่วง ส่วนคะแนนที่ให้ มี 2 ลักษณะ ลักษณะแรกคือ คะแนน 1-7 โดยที่คะแนน 1 สำหรับคำคุณศัพท์ที่มีความหมายทางลบ และ คะแนน 7 สำหรับคำคุณศัพท์ที่มีความหมายทางบวก อีกลักษณะ คือให้คะแนนจุดกึ่งกลางเป็น 0 คะแนน คำคุณศัพท์ที่มีความหมายทางบวกมีคะแนน 1-3 คะแนน ส่วนคำคุณศัพท์ที่มีความหมายทางลบ มีคะแนน (-1) - (-3) คะแนน

3.4 คัดเลือกคู่คุณศัพท์ที่จะนำไปวัดเจตคติโดยใช้วิธีการวิเคราะห์คุณภาพรายข้อ เช่นเดียวกับวิธีวิเคราะห์อำนาจจำแนกของลิเคอร์ท์

3.5 นำคู่คุณศัพท์ที่มีคุณภาพในการจำแนกมาจัดเรียงแบบสุ่มและจัดพิมพ์

3.6 ทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษา

3.7 ตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดเจตคติทั้งฉบับโดยตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างด้วยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบและตรวจสอบความเที่ยงตรงโดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค

จากการศึกษา หลักการ วิธีการสร้างแบบวัดเจตคติ ผู้วิจัยจึงได้เลือกวิธีการสร้างแบบวัดเจตคติตามวิธีของลิเคิร์ต กำหนดช่วงความรู้สึกเป็น 5 ช่วง หรือ 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ข้อความที่จะบรรจุลงในมาตรวัดประกอบด้วยข้อความที่แสดงความรู้สึกต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดทั้งในทางที่ดีและในทางที่ไม่ดีโดยมีจำนวนข้อพอ ๆ กัน ข้อความอาจมีประมาณ 18 - 20 ข้อความ การกำหนดตามวิธีเกณฑ์การให้น้ำหนัก ซึ่งเป็นที่นิยมใช้มากที่สุดคือ กำหนดคะแนนเป็น 5 4 3 2 1 หรือ 4 3 2 1 0 สำหรับข้อความทางบวก 1 2 3 4 5 หรือ 0 1 2 3 4 สำหรับข้อความทางลบ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

วิธีสอนโดยใช้เทคนิค เอส คิว โฟร์ อาร์ (SQ4R) นั้น ได้รับการพัฒนามาจากวิธีสอนแบบ SQ3R ของ ฟรานซิส พี โรบินสัน (Francis P. Robinson) ผู้เชี่ยวชาญด้านการอ่านแห่งมหาวิทยาลัยโอไฮโอ สามารถนำไปใช้ได้กับหลายแขนงวิชาไม่เฉพาะแต่ภาษาอังกฤษเท่านั้น แต่ยังรวมถึงวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และจิตวิทยา อีกทั้งงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิชาภาษาอังกฤษ ด้านการอ่าน รวมไปถึงเจตคติที่มีต่อภาษาอังกฤษและที่มีต่อการอ่าน ดังตัวอย่างงานวิจัยต่อไปนี้

กัลยาณี ภูมิเพ็ง (2552, บทคัดย่อ) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษและความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนหนองบัวครุรัฐประชาสรรค์ ตำบลหนองบัว อำเภอทุ่งศรี จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่ได้รับการสอนโดยใช้รูปแบบการสอน Synectics จำนวนนักเรียน 11 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษและความคิดสร้างสรรค์เฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 และมีจำนวนนักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ขึ้นไป ซึ่งบรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้

จิราพร หนูลาย (2550, หน้า 84) ได้ศึกษาถึงผลการใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ที่มีต่อความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจและความพึงพอใจต่อการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนโนลือหาร จังหวัดพัทลุง ผลการศึกษาเป็นดังนี้ ความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังได้รับการสอนโดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R สูงกว่าก่อนได้รับการสอนและนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนภาษาอังกฤษอยู่ในระดับมาก

ชลธิชา ถานกางสุ่ย (2553, หน้า 84) ศึกษาการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้ผังสัมพันธ์ช่วยความหมายของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลสรุปว่า ความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้ผังสัมพันธ์ช่วยความหมายหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนมีเจตคติต่อการสอนอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจอยู่ในระดับค่อนข้างดี

ดุขุฎี นาหาร (2553, บทคัดย่อ) ได้พัฒนากิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจและความคงทนในการเรียนรู้สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้วิธีสอนอ่านแบบ SQ3R ผลสรุปว่า นักเรียนมีพัฒนาการด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจสูงขึ้น

นพรรัตน์ พงษ์สุข (2553, บทคัดย่อ) ศึกษาผลการสอนอ่านภาษาอังกฤษด้วยวิธี เคดับเบิลยู แอล - พลัส ที่มีต่อความเข้าใจในการอ่านและเจตคติต่อการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลสรุปว่านักเรียนมีความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษและมีเจตคติต่อการอ่านภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บำเพ็ญ มาตราช (2554, หน้า 74) ศึกษาการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความโดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลสรุปว่าประสิทธิภาพของกิจกรรมด้านการอ่านจับใจความโดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R สูงกว่าเกณฑ์ที่เป็นไปตามสมมติฐานและความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการอ่านจับใจความอยู่ในระดับมาก

บุญไทย พลค้อ (2553, หน้า 132) ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบ เอส คิว โฟร์ อาร์ โดยเน้นเทคนิคผังกราฟฟิกต่อความสามารถในการอ่านภาษาไทยเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่า นักเรียนมีความสามารถในการอ่านภาษาไทยเพื่อความเข้าใจหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด

บุญมา อินทวงศ์ (2552, หน้า 56) ดำเนินการศึกษาค้นคว้าเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความและเจตคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนโดยใช้สื่อสิ่งพิมพ์ประกอบการสอนกับการสอนตามคู่มือครู พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้สื่อสิ่งพิมพ์ประกอบการสอนมีคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้สื่อสิ่งพิมพ์ประกอบการสอนสูงกว่านักเรียนที่เรียนตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้สื่อสิ่งพิมพ์ประกอบการสอนมีเจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษสูงกว่านักเรียนที่เรียนตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พรนิภา บรรจงมณี (2548) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการใช้เทคนิคเอส คิว โฟร์ อาร์ เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษและการคิดไตร่ตรองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

โรงเรียนเรยีนาเซลิเวียวิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ผลสรุปว่า ผู้เรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิค เอส คิว โฟร์ อาร์ มีคะแนนความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษหลังการทดลองสูงกว่าก่อนทดลองและมีความสามารถในการคิดไตร่ตรองอยู่ในระดับดี

ยุวดี ไปธายะ (2546, หน้า 53) ได้ทดลองเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษและความสามารถในการเขียนสรุปความของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 2 แผนกพณิชยการของวิทยาลัยสารพัดช่างลำปางก่อนและหลังที่ได้รับการสอนแบบ SQ4R ผลปรากฏว่านักเรียนมีความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษและมีความสามารถในการเขียนสรุปความสูงขึ้นเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย

รุ่งทิภา เกตุมาก (2553, หน้า 38) ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จังหวัดลพบุรี ที่สอนโดยใช้แจ๊สแซนด์ มีนักเรียนจำนวน 43 คน ผลการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญระดับ .05 ซึ่งเป็นการนำเทคนิคการสอนโดยใช้บทเพลงและบทพูดเข้าจังหวะมาประกอบการเรียนการสอนทำให้นักเรียนมีความสามารถในการท่องจำคำศัพท์มากกว่าเดิม กระตุ้นให้นักเรียนมีความสนุกสนานเพลิดเพลิน และช่วยให้นักเรียนออกเสียงเน้นหนักในภาษาอังกฤษได้ดีขึ้นจึงทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

ศศิธร ไชยเทศ (2554, หน้า 127) ศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการคิดวิเคราะห์ และการยอมรับนับถือตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีพหุปัญญา กับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย พบว่า นักเรียนที่เรียนโดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีพหุปัญญา กับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R มีการคิดวิเคราะห์และการยอมรับนับถือตนเองหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สนธญา พลีดี (2548, หน้า 62) ศึกษาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านห้วยผึ้ง อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์ จำนวน 30 คน ที่เรียนวิทยาศาสตร์ด้วยวิธี เอส คิว โฟร์ อาร์ ผลการวิจัยสรุปว่า นักเรียนที่ได้รับการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ด้วยวิธีเอส คิว โฟร์ อาร์ มีคะแนนความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังการสอนสูงกว่าก่อนการสอนและมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการสอนสูงกว่าก่อนการสอน

สายชล ปิ่นชัยมูล (2555, หน้า 90) ศึกษาการพัฒนาชุดกิจกรรมด้วยวิธีสอนอ่านแบบ SQ4R เพื่อสร้างเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่าผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ที่ระดับ .05 และมีความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมด้วยวิธีสอนอ่านแบบ SQ4R หลังการสอนสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุคนธ์รัตน์ สวัสดิ์กุล (2554, หน้า 71) ศึกษาการสร้างชุดการสอนอ่านจับใจความด้วยวิธี SQ4R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่า ประสิทธิภาพของชุดการสอนอ่านจับใจความด้วยวิธี SQ4R สูงกว่าเกณฑ์ และนักเรียนมีความสามารถในการอ่านจับใจความด้วยวิธี SQ4R หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุนทร อุดมหาราช (2547, หน้า 47) ได้ทดลองเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและความสนใจในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวังตะเคียนประชานุสรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 60 คน ที่ได้รับการสอนโดยวิธีสอนแบบ SQ4R กับการสอนตามคู่มือครู ผลการทดลองสรุปว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านด้วยวิธี SQ4R กับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูมีความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความสนใจในการเรียนภาษาอังกฤษแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นกัน

อภิสรรา อภัยพรหม (2552, หน้า 74) การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างความรู้เดิมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า นักเรียนมีความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีเจตคติต่อการสอนอ่านภาษาอังกฤษอยู่ในระดับค่อนข้างดี

อำภา เวฬุวนารักษ์ (2553, หน้า 107) ศึกษาการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความและเจตคติต่อการอ่านจับใจความ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่สอนโดยใช้วิธีวิทยาศาสตร์กับการสอนโดยใช้แผนผังความคิด สรุปว่า ความสามารถในการอ่านจับใจความและเจตคติต่อการอ่านจับใจความของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. งานวิจัยต่างประเทศ

จากตัวอย่างงานวิจัยในต่างประเทศที่เกี่ยวกับวิธีสอนโดยใช้เทคนิค เอส คิว โฟร์ อาร์ นั้น ฮาร์เทลพ, และ ฟอर्सซี (Hartlep, & Forsyth, 2000) ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลการเรียนรู้และการจดจำตำราด้วยตนเอง ด้วยกลวิธี Self- Referencing กับวิธี SQ4R ผลปรากฏว่านักเรียนที่ถูกสอนทั้ง 2 วิธีมีความสามารถในการเรียนรู้และจดจำในการเรียนและตำราเพิ่มขึ้น

ฮาซิบวน (Hasibuan , Azizah Khairiyah, 2010) ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลของการใช้รูปแบบ SQ4R และ Accelerate กับความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา พบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้รูปแบบ SQ4R มีความสามารถในการอ่านได้ดีกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบ Accelerate

มิฮันดอส (Mihanddoost, Zeinab, 2011, p. 22) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบ แรงจูงใจในการอ่านและเจตคติต่อการอ่านของนักเรียนที่มีความผิดปกติทางการอ่านและนักเรียน ที่ไม่มีความผิดปกติทางการอ่านระดับประถมศึกษาในอิหร่าน ผลสรุปว่า แรงจูงใจในการอ่าน และเจตคติต่อการอ่านของนักเรียนที่ไม่มีความผิดปกติทางการอ่านสูงกว่านักเรียนที่มีความผิดปกติทางการอ่าน

จากผลการศึกษาดังกล่าวทั้งในประเทศและต่างประเทศ สรุปได้ว่า การจัดการเรียน การสอนโดยใช้เทคนิค เอส คิว โฟร์ อาร์ เป็นเทคนิคที่ช่วยให้นักเรียนอ่านได้อย่างรวดเร็วมีความรู้ ความเข้าใจในการอ่านเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้น และมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน และการอ่าน